

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXVI. évfolyam

Szubotica, KEDD 1925 október 27.

287. szám

Megjelenik minden reggel, ünnep után és hétfőn délelőtt
Telefon: Kiadóhivatal 8—58 Szerkesztőség 5—10, 8—52

Előfizetési ár negyedévre 150 din.

Szerkesztőség: Aleksandrova ul. 4. (Rossia Focciéro-palota)
Kiadóhivatal: Subotica, Aleksandrova ul. 1. (Leibach-palota)

Balkán békéje

Amióta Cankov professzor kormányát nyögi Bulgária, vége-hossza nincs a diplomáciai bonnyodalmaknak, egy pillanatra se nyugodt a Balkán békéje. Talán fél esztendeje sincs, hogy Jugoszláviát hozta ki türelméből a bolgár ellenforradalom, amikor példátlan lelkiismeretlenséggelegy szerbiai polgárt vetett börtönbe és kinzott halálra kommunista-üldözés leple alatt. Azóta látszólag csöndesen viselkedett a bolgár türelmetlenség, meghuzód-tak a bolgár hazafias hordák, amelyek Cankov ur védnöksége mellett gyarapodtak föl bátorságban és erőben. Alig egy hete azonban újból megmozdult a bolgár ellenforradalom, a gránicra vezényelt különítmények ismét felgyújtották a kanócot, hogy lángra lobbantsák a Balkánt, Európának ezt a végzetes sorssal vert, háborúkkal gazdagon pallérozott földjét. Jugoszlávia után most Görögország került ismét sorra: a bolgár-görög határon csapott föl a háboru szele, egy görög katona halála indította el azt a veszedelmes konfliktust, a mely napról-napra tragikusabb eseményekkel ijeszt rá a locarnoi konferencia pacifista szövegeiben fűrdő Európára. A görög kormány, amely maga is elégszer tette kockára a Balkán békéjét, rövid uton próbált elégtételt kérni és ultimátumot küldött Szófiába, a melyben föltette a kérdést: vagy bevonja vitorlát a bolgár felelőtlen nacionalizmus, vagy görög csapatok masiroznak be Bulgáriába. Cankov, aki féltucat provokációt uszott meg minden baj nélkül, azt hitte, a görög demarst is kivédheti egy kis jezsuita kézmosással. De Athén nem adta oly olcsón a szegény görög háttör életét, beváltotta a fenyegetést és negyvennyolc óra alatt elindította a zászlóaljkat, amelyek megszállták a bolgár bandák tüzfészket, Petricset. Amíg a diplomácia kezében volt az elintézés sorsa, könnyű volt bizni abban, hogy a veszélyt lokalizálni lehet, de az ágyukat már nehéz, nagyon nehéz visszaparancsolni, ha a háboru ördöge egyszer elszabadul, a pokol minden hatalma se elég ahhoz, hogy az élet békéjét, nyugalmát megvédjük tőle. A bolgár-görög gránicon harmadik napja folyik a formális harc: tüzértés tüzértés ellen, bajonett bajonett ellen s egyelőre még nem történt más, mint hogy néhány jegyzéket vitt szét a táviró Szófiából Genfbe, Athénből Szófiába és Párisból a bolgár és görög fővárosokba. Briand és Chamberlain sietve üzenték meg két veszekedő szomszédnak, hogy azon-

nal csukják be a bicskát és ne játszanak tovább a tüzzel. Am Cankov professzor és Pangalosz nehezen ért már a szóból, a harag és a bosszúállás annyira levette őket a lábukról, hogy bár a parancs: parancs, még mindig fegyverrel próbálják keresni igazukat. Tulzás volna ezt a balkáni csetepatét ijesztő rémnek rajzolni, tulzás volna azt állítani, hogy minden kocka el van már vetve, a tűz belekapott már a tetőbe. De viszont mindenki előtt világos, hogy senki sem tudja kiszámítani, mit hoz a holnap, a véletlen nagy ur és pillanat, észre sem vesszük: bent vagyunk a fegyvererdőben. Azok az országok, köztük Jugoszlávia, amelyek közvetlenül hallják az ágyudörgést, nem lehetnek elég óvatosak, éberek, hogy a veszedelem, mely a házuk előtt csavarog, ne

lepje meg őket váratlanul. A jel-szavuk csak ez lehet: béke mindenekelőtt, béke a Balkánon. Akár Athénről, akár Szófiáról van szó, a szomszéd országoknak együtt kell lenni a nagy-antanttal, amely ha másként nem megy, hatalmi szóval igyekszik gátat vetni a háborus veszélynek. Ha valahol, Balkánon nem szabad tévovázni, amikor ultimátumok röpködnek a levegőben: nem szabad bevárni, míg a puska-ropos hordó felrobban. Cankov professzorral meg kell értetni, hogy a népek békéje több, mint néhány hangos bandavezér dicsősége, — Balkán eleget vértett és hadakozott. És el kell intézni végre azt a fekete ellenforradalmat, amely a maga egy tál lencséjéért kész eladni a bolgár nép érdekeit is. A Balkán békéje követeli ezt a világtól.

ismertette a nagygyűlésen a megegyezés politikájának alapelveit. A radikálisok azért voltak ellene a Davidovics-féle megegyezésnek, mert az federalisztikus jellegű volt. Most azért tudtak megegyezni Radiccsal, mert ő a radikálpárt politikájának vezető eszméit magáévá tette.

— Radics most már nem tud meghátrálni — mondotta Peles dr. — mert parasztjai belátták, hogy csak államalkotó politikával lehet célt érni.

Végül támadta Peles dr. Pribicsevics, aki nem várja be a megegyezés politikájának eredményeit, hanem fáktelenül agitál a kormány ellen.

Még Radosevics dr. képviselő és Trboljevics dr., a horvátországi radikálpárt elnöke beszélt, majd a nagygyűlés határozati javaslatot fogadott el, amely bizalmat fejez ki a kormány és a radikálpárt politikája iránt.

A független demokrata klub ülése

A Pribicsevics-párt parlamenti klubja hétfőn délután ülést tartott, amelyen a parlament elé kerülő rokkant-törvénnyel foglalkoztak. A klub ülésén elhatározták, hogy a rokkant-törvény-javaslat fölött meginduló vitában Popovics Milán fogja kifejteni a párt álláspontját.

Nincsic október 28-ikán nyilatkozik a görög-bolgár kérdésről

Dr. Angyelinovics Grigur demokrata képviselő interpellációt jegyzett be Nincsic külügyminiszterhez a görög-bolgár kérdésben. A külügyminiszter kijelentette, hogy az interpellációra október 28-ikán fogja megadni a választ.

A radikális klub ülése

A radikális klub hétfőn délután ülést tartott, amelynek napirendjén az oktatásügyi kérdés szerepelt. Minthogy Vukicsevics Velja közoktatásügyi miniszter éppen a királynál volt kihallgatáson, a klub ehelyett Stanics Andra volt közoktatásügyi miniszternek Radosevics Ante jelenlegi közlekedésügyi miniszter ellen intézett támadásaival foglalkozott. Széles vita indult meg, amely azonban határozathozatal nélkül ért véget, mindössze azt határozták el, hogy jelentést kérnek a kormánytól és a klub elnökségétől.

Jugoszláv-olasz közlekedésügyi tárgyalások

Vasárnap utazott el Velencébe a jugoszláv közlekedésügyi delegáció, amely az adriai forgalom kérdését fogja rendezni. A konferencia október 27-én kezdődik és ez alkalommal kerülnek tárgyalásra a magyar és adriai tarifális kérdések is.

A rokkant-törvény a parlament előtt

Az ellenzéki szónokok keveslik a rokkantsegélyt

A parlament hétfői ülésén, amelyen délelőtt kilenc órakor nyitott meg Szubotics elnök, folytatták a rokkant-törvényjavaslat vitáját. Az ülésen csak kevésszámú képviselő vett részt, a karzatok azonban tele voltak rokkantakkal, akik élénk érdeklődést tanúsítanak a vita iránt. A rokkantak röpiratokat is osztogattak a képviselők között, felhiva figyelmüket arra, hogy a törvényjavaslat milyen csekély segélyösszeget állapít meg a rokkantak számára.

Az ülés első szónoka Vuics Dimitrije földművespárti volt, aki rámutatott arra, hogy az eddigi kormányok halogatták a rokkant-törvény meghozatalát és csak hét év múlva kerül sor a javaslat érdemleges tárgyalására. Kifejtette, hogy Amerika, Olaszország, Franciaország és Németország sokkal többet áldoz a rokkantakért, mint az SHS. királyság. A javaslatot bírálva megállapítja, hogy az elvonja a rokkantaktól az 1921-ben nyert beneficiumokat. A rokkant tisztviselőket — mondotta Vuics — a javaslat nem függetleníti a párturalomtól. Hibáztatta, hogy a javaslat mellőzi a rokkantegyesületet, amelynek pedig nagy érdemei vannak. A törvényjavaslat nemzeti alapot is statuál a rokkantak részére. Ennek az alapnak megteremtését a Davidovics-kormány kezdeményezte, de a javaslat csak a címét hagyta meg, a jellegét nem. Kifogásolta Vuics, hogy az állami szubvenciót élvező hajózási vállalatok nem adnak ingyen utazási jegyet a rokkantoknak. Végül súlyos hibaként emelte ki, hogy a javaslat kü-

negrói és az ország egyéb részeiből való rokkantak között.

Agatinovics demokrata a javaslattal kapcsolatban élesen támadta a kormányt. A javaslat leszállítja a rokkantak eddigi illetményeit, ami antiszociális szükkeblőség. A javaslat — fejezte be beszédét Agatinovics — nem alkalmas arra, hogy a rokkantkérdést nyugvópontjára juttassa.

Bánati radikálpárti küldöttség a külügyminiszternél

Hétfőn délelőtt megjelent a külügyminiszteriumban a vrnyajai és novibecseji radikális pártszervezetek küldöttsége és Nincsic külügyminiszterrel, mint a kerület képviselőjével az ottani radikálpárt újjászervezését kérte. A küldöttség panaszt emelt a bánati adóbehajtások módja ellen és kijelentették, hogy az ottani horvát tisztviselőknek az adóbehajtások körüli magatartása rossz vért szül.

Radikálpárti nagygyűlés Gracsacón

A horvátországi radikálpárt vasárnap nagygyűlést tartott Gracsacón, demonstrációul a Pribicsevics-párt néhány héttel ezelőtt tartott népgyűlése ellen, amely tudvalevőleg véresen végződött. A nagygyűlésre mintegy ezeröt-százan jöttek össze a Likából. Minthogy Gracsac környékén sok hive van Pribicsevicsnek, tüntetéstől tartottak és erre való tekintettel nagy csendősi készültséget bíztak meg a rend fentartásával, de a nagygyűlés minden incidens nélkül folyt le.

Peles Dusan dr., volt miniszter

Százötvenezer dinár vám egy orgonára

Becsomagolva áll a szombori karmeliták orgonája a templomban

Szomborból jelentik: A szombori karmelita rend-templomának új orgonájára még a tavasz folyamán gyűjtési akció indult a katolikus hívők körében. A gyűjtés szép eredménnyel végződött és negyed millió dinár gyűlt össze az új orgona megvásárlására. Az orgonát Németországból meg is rendelték és a hangszer pár nappal előbb meg is érkezett Szomborba.

Ekkor azonban kellemetlen meglepetés érte a szombori katolikusokat, ugyanis az orgonára, mint külföldről érkezett árura a vámhatóságok százötvenezer dinár vámot vetettek ki, ez az összeg, minthogy már a vételár is közadakozásból gyűlt össze, nem áll rendelkezésére az orgonát rendelő hívőknek és így az orgona pár napon át a vámhivatalnál feküdt. A szombori katolikusok erre felkérték a szombori főispánt, Petrovics Milivojt arra, hogy intervenáljon a kormánynál a magas vám elengedése érdekében. Petrovics főispán készséggel megpróbálkozott az ügy elintézésével, azonban olyan akadályok merültek fel, amelyek a gyors elintézést gátolják. Arról van szó ugyanis, hogy a vámtörvény csak ajándékokra mentesíti a vámot, már pedig az orgonát Szomborból rendelték és így nem lehet a vámtörvény szerint a vámmentességet a szombori karmeliták új orgonájára is vonatkoztatni. Természetes, hogy a törvényt megsabta rendelkezések ellen Beogradban sincs orvosság, annyit azonban Petrovics főispán intervenciója mégis elért, hogy Beogradban ígéretet tettek arra, hogy valami módot keresnek a törvény keretein belül a nagyszögű vámdíjak elengedésére.

Miután pedig a szombori vámhi-

vatalnál nincs elegendő hely az orgona elhelyezésére, részben pedig a vámhivatalnál való elhelyezése következtében a drága hangszer esetleg megsérülne, dr. Tomics György, Szombor város polgármestere eljárta, hogy az orgonát adják

ki a karmelita atyáknak, addig is míg a vámolás ügye valahogyan elintézésre nyer. A polgármester intervenciója sikerrel járt és az orgonát már átvitték a karmelitákhoz és a templomban helyezik el, ahol az ügy elintézéséig becsomagolva fog állni.

Radonics Jován megígérte közreműködését a Dettre-ügy reparálására

Mikor Pasics munkatársa Magyarországon volt emigráns

Dettre János népjogellenes kiutasítása, amely a szerb lélek sérelme is, természetesen még mindig élénken foglalkoztatja a vajdasági közvéleményt. A budapesti kurzuslapokban egy aktív és egy volt szubotivai újságíró mooskoshango támadást intéznek dr. Dettre ellen. A támadó cikkeknek kimondott célja, hogy a magyar hatóságokat arra bírják, hogy eljárást indítsanak dr. Dettre ellen. Ezek az alantas cikkek kevésnek tartják azt, hogy dr. Dettre-nek éjnek idején el kellett hagynia otthonát, ott kellett hagynia existenciáját, azt állítják, hogy Dettre Jugoszláviában a kormány bizalmi embere volt.

Amennyire visszataszító az, hogy a budapesti kurzus sajtó helyt ad ezeknek a támadásoknak, annál világosabb, hogy a szerb közvélemény pártkülömbőség nélkül elítéli, a mi dr. Dettre Jánossal történt.

Vasárnap — mint lapunk más helyén megírjuk. — Adán beszámolót tartott dr. Sztrilics Béla, a szentai járás képviselője. A beszámolón jelen volt dr. Radonics Jován, a szubotivai kerület listavezetője és nagy számban voltak ott magyar választók is. A választók természetesen elhalmozták a képviselőket dr. Dettre János kiutasítására vonatkozó kérdésekkel. Erre vonatkozóan dr. Radonics többek jelenlétében a következő kijelentést tette s felhatalmazta a *Bácsme gyei Napló* munkatársát, hogy kijelentését publikálja:

— Az egész affér — mondotta Radonics — a helyi hatóságok kezdeményezésére vezethető vissza. A magam részéről mindent megteszem, hogy a *sajndlatos eset reparálható* legyen. *Számíthatnak támogatósomra abban a tekintetben, hogy a történeteket jóvátegyük.* Öszintén sajnálom, hogy az újságírói kar kiváló tagját ilyen sérelem érte.

Dr. Radonics Jován kijelentése nem egyedülálló s mi bizunk is abban, hogy ő és vele együtt azok, akik érzik a történetek súlyos igaztalanságát és sértően méltatlan voltát, meg is tesznek mindent a reparálásra s bizunk abban, hogy azok, akik *minden igaz ok nélkül* kezdeményezték s a törvények ellenére végrehajtották dr. Dettre János kiutasítását, nem állanak utjába annak, hogy ez az intézkedés a lelkek megbékülése érdekében reparáltassék.

A véletlennek csodálatos játéka, hogy éppen most olvastuk *Skerlics Jován* hírneves szerb történetíró könyvét *Markovics Szvetozár* életéről. Markovics Szvetozár Pasics munkatársa volt s vele együtt alapította a radikálistpartot.

Skerlics könyvének 71—75. oldala foglalkozik Markovics emigrációs működésével. Markovics 1871-ben kénytelen volt Beogradból Noviszadra emigrálni. Markovics Noviszadon belépett a *Zasztava* szerkesztőségébe, ahol Miatovics Gyó-

kával együtt vezércikkírója volt a lapnak. A *Zasztava* szerkesztőségében ugyanakkor más szerbiai emigránsok is tevékeny működést fejtettek ki, így *Angyelovics Cvéta* és *Jóviics Vladimir* is a lapnál dolgoztak.

Markovics Szvetozár Noviszadon élénk irodalmi és agitációs tevékenységet fejtett ki. Megalakította a *Drustvo za Radinost* című társulatot, amely az első szakszervezeti alakulat volt s itt több előadást tartott. A *Drustvo za Radinost* tulajdonképpeni célja a magyarországi szerbség kooperációja volt. Markovics Noviszadon írta meg nagy munkáját Szerbia történetéről s ugyanott *Glus Zanatila* címen lapot alapított. Ebben az újságban is, de főképp nyilvános előadásaiban küzdött a magyarországi szerbek elmagyarosítása ellen, Magyarországon folytatta propagandaműködését a szerb radikálistpart érdekében. A gimnazista tanulók közt is igyekezett híveket szerezni. Az ő tanítványai voltak *Pacsu Lázár* és *Ruzsics Dobroszláv*, akik később a szerb intellektuellek vezérei és a magyarországi szerb radikálistpart alapítói lettek.

Markovics folytathatta agitatori működését, anélkül, hogy a magyar kormány részéről bármi bántódása történt volna, sőt olyan élelhangu könyveket is írt a magyar kormány ellen, hogy a *Matica* nem merté kiadni s ezek a könyvek csak 1874-ben jelentek meg Beogradban.

Markovics mint a szerb omladina tagja, Magyarországról intézte a propagandát Szerbiának *Bosznia-Hercegovina*val való egyesülése érdekében.

Nem akarunk párhuzamot vonni, csupán annyit akarunk megállapítani, hogy Pasics barátját és munkatársát a magyar kormány nem adta ki Szerbiának, Markovics Szvetozár egy esztendei svájci tartózkodása után visszatért Noviszadra s ott maradt addig, amíg alkalmasnak nem tartotta az időt arra, hogy Szerbiába menjen.

Példák után azonban nem is kell soká kutatni. Szerbia történetében nem fordult elő még soha, hogy emigránst kiszolgáltattak volna.

A varázsital

Irtá: Szomaházy Istvan

Az öreg búbájós a katlanok körül forgott, mikor a fiatal suhanc belépett hozzá. A boszorkánykőházában mindenféle színű tüzek égtek, egy sárgaszemű macska virrasztott a tüzhelyen s madarak és egyéb ismeretlen állatok csontvázai állottak a sarokban. A kamasz, aki ilyesmit még sohasem látott, bátor legény létere még szóhoz sem birt volna jutni az ijedségtől, ha a vén boszorkánymester sárga fogaival rá nem vigyorog.

— Mi jót hoztál, fiatal báránytoltvaj? — kérdezte tőle bizalmasan, míg kiászott kezével a vállára ütött.

A gyerek még mindig félt, pedig nem volt valami anyámasszony katonája. A kocsimákban sok hányaveti legényt vert már véresre s egyszer fogadásból a temetőben aludta át az éjszakát. A búbájós azonban mégis rémületbe ejtette: térdigérő szakállá félelmet keltett szívében s ő is tudta, amit mindenki tudott a környéken, hogy az aggastyán már túl van a háromszázadik életéven.

— Miben jársz? — kérdezte most megegyeszer a halál cimborája.

A suhanc a második kérdésre megemeberte magát, dacosan vállat vont s elkészülve arra, hogy a fekete macska rögtön beszálguld vele a pokolba, vad szemmel válaszolt a vén embernek.

— Egy asszony miatt jöttem, akiért ő gyullad szerelemre irántad, minden porcikám lángban ég. Belepustulok, ha a karjaimba nem foghatom, de ő kinevet és csufondároskodik. Vagy őt ölöm meg, vagy magamat, de nem

birom tovább.

A búbájós úgy kacagott, hogy az egész kövér teste rengett bele.

— Miért akarnád megölni magadat, te fiatal hájasfejű, mikor bármelyik pillanatban a tied lehet? A boldogtalan szerelmesek patikájába jöttél, ahol minden nyavalya ellen megkapod a medicinát. Mire való ez a sok kiszáradt levél és gyökér, ha valami jó koktumot nem tudnék főzni számodra, mellyel minden asszonyt megbabonázhatsz? Októberhajnali, lehullott sárga levelet török porrá neked, összezelegyitem a béka kiszáradt szívével és a harmathulláskor szedett sásvirággal: ha ez nem segít a bajodon, akkor megérdemlem, hogy kaszás cimborám eljöjjön értem. De őt körmöci aranyat kell leszurnod, hogy az orvosságot elkészítsem neked.

A suhanc kibontotta a tüsszőjét.

— Itt van tiz! — mondta gögösen.

Az öreg boszorkánymester most hozzálatott a munkához: mozsárban törte a különböző arkánumokat, a tüzet piszkálta, rejtelmes mondatokat mormogott s végül átadott a legénynek egy barna üvegcsét.

— Mindennap napkeltekor egy kanállal. Aztán négy hét múlva, mikor az első boldog éjszakádat eltöltötted velem, megint keress föl a konyhámban.

— De hogyan adjam be neki az orvosságot? — kérdezte kíváncsiskodva a fiatal szerelmes.

— Lurkó, ki mondta, hogy neki add be? Te magad fogod bevinni s mégis

A fiu elment, de — bár nagyon bizott a sokszázéves ember tudományában — nem igen értette meg, hogyan történhetik meg a változás? Ő szedi az orvosságot s az asszony lesz szerelmessé

bele?

Kiment a rétre, csatangolt a patak mellett s a gázlónál nagyott huzott a barna üvegcséből. Az ital átborzongott a testén: olyan ize volt, mely a béka szagára emlékeztette. De hősiesen lenyelte, mert az éjszakára gondolt, melynek ő lesz a hőse. Eleven nadályokat is lenyelt volna ez éjszaka reményében.

Ettől fogva nap-nap után itta e búbájós folyadékot s már egy hét is elmult, de a köszönő szavaira alig felelt valamit. A fiu néhány napig csakugyan úgy érezte, hogy meg fogja ölni a kacér teremtetést s beáll az erdőbe a haramiák közé, de lassanként úgy vette észre, hogy a dühe lelohad, mérge elpárolog.

Nagy meglepetésére azon kapta magát, hogy az asszony viselkedése nem bosszantja többé, hogy inkább elkerüli, semhogy kacérsága felingerelje, belekeveredett a fiatalok közé, ahol szemrevaló lányok kezdtek ki vele s egyszer csak, ég alatti fekvőhelyére, dőlve, hálásan nézett a tündöklő csillaghegyekre, melyek a menny boltját ékesítették:

— Nemcsak az az egy asszony van a világon! Szebb is, jobb is akad, aki boldog lesz, ha a karjaimba szoríthatom!

Nem köszönt többé az asszonynak, tetőtől-talpig végigmérte, ha találkozott vele s megvetően fordította félre a fejét, ha az, csipőjét illegetve, elhaladt mellette. Egy lakodalmon, szilaj jókedvében minden asszonyt és lányt végigtáncoltatott de régi szerelmese fölött úgy elnézett, mintha levegő lett volna. Az asszony, aki közben vígan fecsegett széptevőivel, sunyi oldalpillantásokat

vetett rá, s látatlanul az ajkát harapdálta....

Egy este a fiu elhaladt a vizimalom mellett, ahol az asszony lakott s gertyafényt látott az egyik ablakban. Akaratlanul felnézett, míg tovább ment, de egy suttogó hang megszólította.

— Te vagy, Bálint? — kérdezte egy lágy női hang.

— Én vagyok, — felelte peckesen a suhanc.

— Nem jönnél fel egy pohár forralt borra, ha nagyon hívnálak?

A suhanc felszaladt a lépcsőkön és a fagygyugyertya elaludt a malom szobájában...

*

A gyerek másnap beállított az öreg búbájós boszorkánykőházába.

— Itt van még tiz körmöci, megérdemled! A csodaitalod úgy megváltoztatta az asszony szívét, hogy késő hajnalban is alig akart elengedni a szobájából.

A szakállas öreg ember belecsuszította az aranyakat a bőrnadrágja zsebébe s arcának ezer ráncra ravasz mosollyá torzult:

— Ha így van, öcskös, akkor megmondhatom neked az igazat: az ital nem az asszony szívet jóbbantotta Jángora, hanem a te bolondos szerelmedet oltotta ki. Csak így teljesülhetett az örök törvény: hogy az asszonyok futnak azok elöl, akik szerelmesek feléjük s boldogan omlanak azok nyakába, akik hidegek hozzájuk. Nem az asszony lángját kellett felszítanom, hanem a tiédet elfújnom, hogy kívánatos légy neki. Így volt ez ötezer év óta, így lesz további ötezer alatt is, amíg még halálcimborám kegyelméből e földön maradok.

KISEBBSÉGI ÉLET

A temesvári prefektus, Oprea János, aki most foglalta el hivatalát, a magyar lapoknak nyilatkozatot adott, melyben kifejtette a kisebbségi kérdésben elfoglalt álláspontját. »A kisebbségi kérdés — mondotta — szerintem fontos, de nem megoldhatatlan probléma. Ismerem a kormány intencióit és meg vagyok róla győződve, hogy az minden lojális kisebbségnek egyenlő szeretettel szolgálatra áll. Azonban ismerem a Bánság lakosságát is és tudom, hogy ennek lojalitása semmi kívánni valót nem hagy hátra. Mihelyt megszűnik a kérelkedés, az előítélet és a gyanakvás, — s erre nézve már megtörténtek a kezdeményező lépések — semmi sem fog többé utjában állani annak, hogy a lelkék szeretettel simuljanak az államhoz. Ha látom, hogy ebben minden igaz hazafi örömet lel, úgy az én örömöm tízszeres lesz. Mert minden patriotizmus mellett erős lelkemben a lokálpatriotizmus is. Mint született bánsági, együttérzek a bánsági lakossággal. Átérzem ennek a lakosságnak a mentalitását, kulturáját, értem a nyelvét és a szívét. Ha sikerül nekem ezt a szeretett bánsági lakosságot szeretett hazám keretében mint szerető és szeretett családot boldognak látnom, — akkor életem nem volt céltalan.

*

A választási harc teljes erővel megindult Szlovéniában. A magyar pártok egyelőre még nem egyeztek meg, hogy közös listával, vagy önállóan mennek-e a küzdelembe. A helyzet egyelőre azt mutatja, hogy az egységes magyar frontból nem lesz semmi, mert a legnagyobb magyar párt: a keresztényszocialisták kevés hajlandóságot árulnak el választási front kiépítésére. A keresztényszocialisták vezére ebben a kérdésben így nyilatkozott egy magyar újságíróknak: »Az új magyar politikai alakulatokban általában túlteng a személyi kultusz és nehéz a pártokba disziplinát vinni. A pártok tartós együttműködésére csak akkor lesz kilátás, ha a személyi kultusz helyébe az elvek mellett való kitartás és a felelősség lép. Ezt csak hosszú gyakorlat adhatja meg, de ez nem áll rendelkezésre. A mostan alakult új párt csak félig fedi a magyarságot... Különben nincs semmi új a nap alatt: mikor egyszer a biztosító társaságok megegyeztek abban hogy közösen fognak dönteni egy kérdésben, de úgy, hogy minden társaságnak csak egy szavazata legyen, az Általános Biztosító Társaság, bár magában egyesíti a Magyar-Franciát és a Bécsi Biztosító is, mégis ragaszkodott a három szavazathoz... A közös lista egyelőre megoldatlan kérdés, de lehet, hogy az utolsó pillanatban sikerül megegyeznünk. Ez azonban még a jövő títka.«

*

Erdélyben novemberben lesznek a közigazgatási választások, amelyeknek választási listáit a napokban zárták le. Talán semmi sem jellemzőbb a románok kisebbségi politikájára, mint egy-egy ilyen választói listáról. Kolozsváron ahol a román lakosság alig 30 százalékot teszi ki a polgárságnak, a következő nemzeti megoszlást mutat a névjegyzék: 19:117 választó közül román 8207, magyar 7400, zsidó 2899. Tehát a nem egészen egyharmad román polgár közül több választásra jogosultat szedett ki a bizottság, mint a túlnyomó többségben lévő magyarok közül. De nemcsak Kolozsváron, hanem a többi erdélyi városokban is ugyanilyen, sőt rosszabb az arány. A székelyek fővárosában, Marosvásárhelyen 1800 román, 1113 magyar, 1500 zsidó és 700 egyes nemzetiségű polgárt vettek fel a névjegyzékbe. A többi városok névjegyzékébe felvett polgárok arányszámait így alakultak ki: Arad 3000 román,

2000 magyar, 1000 zsidó és 1000 német. Nagyszebenben: 2383 román, 882 magyar, 264 zsidó és 5140 szász. Dés: 930 román, 912 magyar és 586 zsidó. Zilah: 400 román, 1243 magyar, 420 zsidó. Bánffyújvárad: 123 román, 811 magyar, 201 zsidó. Bánffyújvárad járás: 8720 román, 2872 magyar és 293 zsidó. Erzsé-

betváros: 384 román, 365 magyar, 106 német, 27 zsidó. Nagyvárad kisebbségei úgy látszik a legerősebb hatalmi öntudattal tudták megvédeni érdekeiket, mert itt relative az eredmény a legjobban megközelíti a lakosság megoszlását. Nagyváradon 3000 román, 10.000 magyar és 4800 zsidó került be a névjegyzékbe.

Kedden mond le a Painlevé-kormány

Caillaux vasárnapi beszéde kirobbantotta a válságot

Párisból jelentik: *Caillaux* vasárnap a republikánus párt sarthei bankettjén harcias beszédet tartott, a melyben *élesen állást foglalt minden olyan törekvés ellen, amely a kabineten belül vagy kívül akadályt állít a pénzügyi kibontakozás elé.* Biztosra veszik, hogy *Caillaux* kijelentései következtében a *Painlevé-kormány beadja lemondását, hogy Caillaux nélkül újból megalakuljon.* Arra is számítanak, hogy az új kormányban *De Monzie, Dufaure* és *Antérion* sem kapnak tárcát. Ebben az esetben *Painlevé a szocialisták bevonásával rekonstruálná kormányát, amelyben személyesen venné át a pénzügyminisztérium vezetését.* *Caillaux* hívei viszont azt hangoztatják, hogy ezt a kérdést nem lehet minisztertanácson vagy pártvezéri konferencián elintézni és *Caillaux* csak akkor hagyja el helyét, ha a kamara bizalmatlanságot szavaz a pénzügyminiszternek.

Caillaux vasárnapi beszéde következtében a kormányválság elkerülhetetlennek látszik. Különösen *Caillaux*

lauxnak az a burkolt célzása, hogy infláció nélkül gondolni se lehet a pénzügyi probléma megoldására, valamint, hogy csak akkor mond le, ha a kamara bizalmatlanságot szavaz neki, siettetik a válságot, amely egy napra mégis kitolódik, mert *Briand* külügyminiszternek a hétfői népszövetségi konferencián való elfoglaltsága miatt a döntő minisztertanácsot valószínűleg csak kedden tartják meg és így a *Painlevé-kormány lemondása kedden következik be.*

Politikai körökben bizonyosra veszik, hogy *Doumergue köztársasági elnök újból Painlevét bizza meg kormányalakítással.* Az új kormány külügyminisztere ismét *Briand* lesz, míg a pénzügyminiszteri tárcát *Painlevé* fenntartja a maga részére, de később esetleg át fogja adni *Loucheur*nek. A lapok egyhangulag megállapítják, hogy *Caillaux* vasárnapi beszédével felégetett minden hidat maga mögött és ezáltal teljesen lehetetlenné tette a kompromisszumot.

Elnökválság fenyegeti Németországot

A német nemzetiek Hindenburg ellen — A szociáldemokraták nagy győzelme a berlini községi választásokon

Berlinből jelentik: A politikai helyzetet egyre pesszimistikusabban ítélik meg. A három nemzeti párti miniszternek vasárnap történt lemondása után különösen *Hindenburg* elnök került súlyos helyzetbe, mert esetleg a saját világhírhírségéhez közelálló politika ellen kell *Luther* kancellárnak megbízást adnia az új választásokra. Éppen ezért nem tartják kizártnak, hogy *Hindenburg* erre az elhatározásra még a végső esetben sem lesz hajlandó, úgyhogy a súlyos bel- és külpolitikai válságon kívül a nacionalisták magatartása elnökválságot is felidézhet.

A német nemzetiek egyik vezére *Stelter* képviselő egyébként »A tragédia utolsó felvonása« címmel nyílt levelet intéz *Hindenburg*hoz. A nyílt levélben a locarnói egyezményt harmadik *Versailles*nak nevezi és *pártja* nevében megvonja a bizalmat a köztársaság elnökétől. Nyíltan mondjuk ki az igazságot! — írja *Stelter* — *Hindenburg* azzal, hogy aláírta a locarnói egyezményt és ezzel belépett a Népszövetségbe, a haza minden nyílt és titkos ellenségének legfőbb vágyát teljesítette. Németország nemzeti hőse ugylát-szik feláldozta magát, hogy a belső zavarokat ezzel megelőzze. A nyílt levél politikai körökben óriási feltűnést kelt.

A minisztertanácsot, amely hétfőn egész délelőtt tartott, délután két órákor felfüggesztették és azt kedden délelőtt folytatják. A *Berliner Tagblatt* értesülése szerint a minisztertanács megállapodott abban, hogy az egész kormány lemondását nem teszik megfontolás tárgyává, mert a kormány tagjainak a mai helyzetben a birodalom érdekében a helyükön kell maradniok. *Luther* kancellár a kormány elhatározásáról jelentést tett *Hindenburg*nak, aki azt tudomá-

sul vette. Arra nézve, hogy a német nemzeti miniszterek lemondásával megüresedett három miniszteri tárcát betöltik-e, vagy a minisztériumokat az államtitkárok fogják ideiglenesen vezetni. A *Wilhelmstrassen* gőzerővel folyik a munka, hogy a kormányválságot mielőbb megoldják és a locarnói szerződés tető alá hozását ne veszélyeztessék. Politikai körökben úgy tudják, hogy *Hindenburg* elnök mindenestre megadja a felhatalmazást a kormánynak arra, hogy a locarnói szerződést december 1-én Londonban aláírja, még akkor is, ha a birodalmi gyűlés addig nem hagyja jóvá az egyezményt.

A községi választások során egyébként olyan súlyos természetű zavargások voltak Berlinben, amilyenek még az országos választások során se fordultak elő. Különösen a *Westen-városnegyedben* voltak véres összeütközések a polgári és szocialista választók között. Másutt is véres verekedések voltak. Egyes kortések robogó autókban sósavat öntöttek a velük szembejövő ellentétes pártállású választók szemébe. Ezzel a bestialis módszerrel elérték azt, hogy két ember elvesztette a szemé világát. A rendőrség hatszáz embert vett őrizetbe, háromszázat azonban később szabadonbocsátották. Az összeütközés során mintegy száz ember sebesült meg.

Az esetleg kiírandó új birodalmi választások kilátásaira jellemző a vasárnap megtartott berlini községi választások eredménye, amely szerint a szociáldemokraták erősen előnyomultak és általában balra való eltolódás mutatkozik. A végleges eredmény szerint a 225 mandátum közül a szociáldemokraták 74 (a múlt választáson 46), a nacionalisták 46 (42), a német néppárt 14 (35),

a kommunisták 43 (21), a demokraták 21 (17), a gazdasági párt 9 (12), a centrum 8 (8), a független szocialisták 3 (43), a fajvédők 3, a német nemzetiek 3 és az evangélikus szövetség 2 mandátumot kaptak.

A tanbetyár büntetése

Átheiztek egy hitoktatót, mert halálra verte tanítványát

Budapestről jelentik: Szinte példátlan eset foglalkoztatja a budapesti tanügyi köröket. *Kovács* Lőrinc telkészt, aki az óbudai Vörösvári-uccai elemi iskolában tanítja a katolikus hittant, azzal vádolják, hogy egyik tanítványát halálra verte.

A szerencsétlen véget ért gyermek: a tizenegy éves *Pribl* Frigyes, az ötödik osztály egyik legjobb tanulója, *Pribl* Frigyesnek, a *Victoria* vegyészeti gyár gépészenek fia, október 10-étől, szombattól kezdve igen erős fejfájásról panaszkodott. Szerdán már annyira fokozódott fájdalmai, hogy ágyban kellett maradnia. Csütörtök reggelre elvesztette eszméletét, az előhívott orvosok sem tudtak rajta segíteni, a gyermek aznap délután meghalt. A kerületi tisztviselő orvos a halotti bizonyítványban a halál okául vörhenyt írt be. Mivel azonban a gyermek a halál előtt a vörheny jelei nem mutatkoztak, az apa nem nyugodott bele a tisztviselő megállapításába, érdeklődni kezdett a gyermek barátainál és iskolatársainál: nem panaszkodott-e nekik valamiről a gyermeke, nem verekedett-e össze valamelyikükkel? A kisfiu egyik osztálytársától azután ezt a meglepő felvilágosítást kapta:

— *Kovács* tisztelendő ur ütötte meg a *Fricit*. A hittanórán úgy vágta kétszer pofon, hogy a padnak esett!

Miután ezt a többi gyermek is megerősítette, *Pribl* Frigyes feljelentette a hitoktatót az iskola igazgatóságánál, amely megindította a vizsgálatot s a gyerekek egybehangzó vallomása alapján azt a megdöbbentő tényt állapította meg, hogy *Kovács hitoktató-je* kész a tanítványait rendszeresen pofozta, sőt rugdosta. *Mikula* nevű tanítványán pár nappal ezelőtt olyat rugott, hogy a gyerek az ajtón keresztül kiesett a folyosóra, a kis *Pribl* Frigyes pedig pénteken, október 9-én — halála előtt néhány nappal — kétszer hatalmasan arculütötte, mert a gyermek nem tudott egy kérdésére felelni. A vizsgálat megállapítása következtében az apa kívánságára a gyermeket felboncolták. A boncolás megállapította, hogy a gyermek nem vörhenyben halt meg, a halál oka: agyhártyagyulladás, amelyhez másodsorban mandulagyulladás is járult.

Az iskola igazgatósága *Kovács* Lőrinc hitoktatót büntetésből áthelyezte a X. kerületi iskolához. *Pribl* Frigyes azonban ezzel nem tartja eléntézettnak az ügyet, hanem a rendőrségtől kéri a hivatalos vizsgálat lefolytatását.

Rabló községi pénztáros

Álarcosan betört egy jászki kereskedőhöz és 20.000 dinárt rabolt

Novisadról jelentik: E hó 6-ikán éjjel álarcos rablók betörték *Radonics* Dusán vagyos jászki kereskedő házába. A rablók *Radonics* Dusánt és fiát, *Iliát* megkötözték és a szekérből 20.000 dinárt raboltak el.

Másnap *Radonics* Dusán és fia föltámasztották a banda vezérét *Veljko* *Veljko* községi pénztáros személyében. Jelentést tettek a csendőrségnek, amely a rabló községi pénztárost letartóztatta. A nyomozás során kézrekerült a banda két tagja is: *Stricsevics* *Steván* és *Jovanovics* *Milenkó*.

E hó 25-ikén dr. *Rogulja* *Iván* mitrovicai ügyész kiszállt Jazakra és intézkedésére a három rablót beszállították a mitrovicai ügyészség fogházába.

CIRKUSZ

Sorsjáték

En is behódoltam a kor uralkodó eszméjének és vásároltam az összes kibocsátott sorsjegyekből. Nemcsak jóvémemet, de vagyonom tekintélyes részét is sorsjegyekbe ölttem. De hosszú ideig nem nyertem semmit. Egyszer aztán hirtelen megfordult a szerencsém. Egy szép őszi reggelen felverték hajnali álmomból. Egyenruhás fiatalember állt előttem.

— Uram, — szolt megilletődött hangon — ön megnyerte a Lótenyésztők és lóköltők sorsjátékának harmadik díját a C. 134-049. számú sorsjeggyel.

Titkárom, akit havi 5000 dinár fizetéssel csak azért alkalmaztam, hogy nyilvántartsa összes sorsjegyeimet és a huzásokat, különböző regiszterek alapján kikereste a kérdéses sorsjegyet.

— Tessék? Mi a nyeremény? Remélem néhány száz ló.

— Nem kérem, — hangozott a válasz — a harmadik nyeremény egy vagon légyapír. Átvehető a gyárban.

— Hol a gyár?

— Ausztriában. Ott gyártják a legjobb minőségű légyapírt.

— De mit csináljak én ezzel a sok légyapírral?

— Majd jól fog esni a nyáron. De ha uraságod nem óhajtja a tetemes szállítási költség miatt az árut hazahozatni, mi szívesen megváltjuk készpénzzel is.

— És mennyit kapok?

— Öt dinárt. Visszafizetjük a sorsjegy árát.

Szerencsém ezután se hagyott. Egyre-másra, nyertem különböző hasznos dolgokat. A fogorvosok sorsjátékán enyém lett az első díj egy métermázs fogvájó. Megnyertem a Mentők sorsjátékán a szecsavágógépet, a Csillagászok Jóléti Alapja sorsjátékán egy vadonatúj cipőhuzót és az Alvajárok társasorsjátékán két hold földet Alaskában. Igaz, hogy átlag 15—20.000 sorsjeggyel játszottam, mégis büszkén mondhatom, hogy nem volt nap, amikor egy-két nyereményt meg nem ütöttem volna.

Egyszer — ugyancsak korán reggel — heves kopogásra ébredtem. Sorsjegyügyi titkárom jelentette, hogy a Vám- és állatvédelmi Egyesülettől vannak itt. — Nyertünk valamit?

— Ugy látszik. A hölgy ezt akarja bejelenteni.

— Jöjjön be.

Elég csinos, molett szöke nő lépett be. — Uram, — így szolt — ön a TSE 82-417. számú sorsjeggyel megnyerte a Vám- és állatvédelmi Egyesület sorsjátékának második nyereményét.

— Éljen! Mi az a második nyeremény?

A hölgy szerényen mosolygott.

— Én vagyok kérem.

— Tessék?

— Én vagyok a nyeremény. Tessék átvenni.

Kezdett vetkőzni.

Nagyon megrémültem.

— Pardon nagysád, itt a titkárom, ő kezeli a nyereménytárgyakat. Tessék neki átadni...

— Sajnálom, — alapszabályaink értelmében csak a nyerőnek magának adhatjuk át a nyereményt.

Kalapja és kabátja már egy széken hevert.

— De kérem, nagysád nekem nyolc napon belül kell jelentkezni a nyereményért. Miért olyan sürgős, az Isten áldja meg.

— Micsoda? Maga nem örül nekem?

— Sőt. Tartom szerencsémnek.

— Nos akkor?!

Többet nem is beszélt, hanem eleget tett az alapszabályokban lefektetett kötelességének.

Mikor eltávozott, titkárom, aki rendszeres ember, beírta a nyeremény átvételét a főkönyvbe.

— Mondja csak — kérdezte ónagságától — úgy e ön második nyeremény volt ebben a sorsolásban.

— Igen.

— És mi volt a nyeremény?

Ónagsága készségesen felelte:

— A nyeremény kérem tíz dinár készpénz volt...

Stella.

Két deci ecetsavat ivott bor helyett egy becskerei kereskedő

Öngyilkosság, vagy baleset?

Becskerekről jelentik: Herczeg Emil tekintélyes becskerei fűszerkereskedő a Car Dusan-uccai üzletében hétfőn reggel eddig még ki nem derített okból két deci ecetsavat ivott és anélkül, hogy visszanyerte volna eszméletét pár órai szenvedés után meghalt.

Herczeg, aki igen jómódu és tekintélyes kereskedő volt, már régóta erős neurasteniában szenvedett és igen gyakran ivott. Feleségével emiatt sokszor összetűzött és a családi élete nem volt a legnyugalmasabb. Vasárnap este is ittasan ment haza és felesége szemrehányást tett neki könnyelműségéért. Herczeg hétfőn kora reggel bement az üzletébe, kiszolgált néhány vevőt, aztán bement az üzlet melletti szobába. A

segédek azt hitték, üzleti ügyeit intézi, pár perc múlva azonban hörgést hallottak, mire bementek a szobába és görögökben fetrengve a földön találtak főnöküket. A szobában levő asztalon egy pohár volt, amelybe, mint megállapították ecetsavat öntött Herczeg és azt kiitta. A szerencsétlen kereskedőt nyomában beszállították a Kleics-féle szanatoriumba, ahol pár óra múlva meghalt.

A rendőrség megindította a vizsgálatot, de egyelőre nem tudták megállapítani, hogy öngyilkosság vagy véletlen szerencsétlenség történt-e. Herczegnek nem voltak anyagi zavarai, viszont lehetséges, hogy pálinkát akart inni és véletlenül öntött az ecetsavból. A boncolást elrendelték.

Agyonszúrták „veres” Pistát

Legényháborúság a bál után — Főtárgyalás a szubotocai törvényszéken

A szubotocai törvényszék hétfőn tárgyalta Tóth Boldizsár gépész bűnügyét, aki a topolai Ozorák-féle korcsmában július 12-én bicskával agyonszúrta bál után a »Vörös Pista« néven ismert Varó Istvánt. Az ügyben Pavlovics István büntetőtanácsa ítélkezett, a közzéadott dr. Vasziljevics Ljuba államügyész képviselte, míg a védelmet dr. Kellert Benő látta el.

A tárgyalást reggel kilenc órakor nyitotta meg az elnök és a vádirat ismertetése után rátért a szándékos emberölés büntetével vádolt Tóth Boldizsár kihallgatására.

Az elnök: A vádat megértette. Bűnösnek érzi magát?

A vádlott: Nem. Önvédelemből tettem.

Az elnök: Mondja el, hogy történt az eset.

A vádlott: Bálban voltunk vasárnap, július 12-én, Ozorák István korcsmájában. Sokan voltak ott. Táncoltunk.

Az elnök: Ott volt az elhalt Veres István is?

A vádlott: Igen.

Az elnök: Ismeretségben voltak?

A vádlott: Ismertem régebbről, három-négy esztendeje.

Az elnök: Haragban voltak egymással?

A vádlott: Nem.

Az elnök: De volt maguk között valami vetélkedés egy lány miatt?

A vádlott: Vetélkedés nem volt. Ismertem Horváth Katót, ő is ott volt a bálban és Veres István táncolt vele a bálban.

Az elnök: Szerelmes volt maga a lányba?

A vádlott: Nem is voltam szerelmes. A lány bátyjával barátkoztam. Mikor a gépészetet tanultam, egy iskolába jártunk.

Az elnök: Ittak a bálban?

A vádlott: Nem sokat. Két-három pohár édespálinkát ittam.

Az elnök: Veressel beszélt a bálban?

A vádlott: Nem beszélgettem vele, nem is szoltunk egymáshoz. Veszekedés sem volt se a bálban, se az előtt. Egy héttel a bál előtt le is fotografáltuk magunkat közös képen.

Az elnök: Mikor ment haza a bálból?

A vádlott: Reggel négy órakor. Egészen világos volt, Becskei István bará-

tommal mentem. Mielőtt elváltunk egymástól, megálltunk az uton és beszélgettünk. Ekkor haladt el mellettünk Veres István, aki Horváth Katót kísérte haza a bálból. Mikor odaértek hozzánk, köszöntöttük egymást, aztán ők tovább mentek, Horváthéknak a kávéháza közelében levő lakása felé. Mink egy darabig még tovább beszélgettünk, aztán Becskei elment haza. Ahogy elfordultam én is, Veres István már jött vissza egyedül, mert a Horváthék háza nincsen messze attól a helytől. Egyenesen szemközt jött velem. Én azt mondtam neki: »Szervusz«. Erre ő rámkialtott: »Miért leselkedsz te utánam?« — »Nem leselkedek én — válaszoltam nyugodtan. — »Dehogynem, — felelte ő, — tudom én, hogy a Becskei Pistát is azért hívtad, hogy engem megverjetelek.« — »Eszembe se volt ez, — mondtam — nem haragszom én te rád.« — »De igen, haragszol, azért, mert erre járok, ahol a Katóék laknak.« — »Van elég hely az uccán, mehatsz, amerre akarsz, — mondtam neki. — »Ismerlek már téged.« — felelte ő. Erre aztán elkezdtünk egymással feleselni. Egyszerre az öklével az arcomba ütött. Én megszaladtam. Ő utánam. Megfogta a kabátomat, folyton rugdosott és ütötte a fejemet. Én a zsebemből kivettem a bicskát és elkezdtem hátrafelé szurni. Ő elkapta a kezemet. Én egyre csapkodtam hátra. Mikor a kezemet megfogta, szemközt kerültünk. Ekkor ütöttem feléje a késsel, de nem tudom, hogy hol szurtam meg.

Az elnök: A fejét szurta meg.

A vádlott: Nem tudom. Azután elkezdtem hazafelé futni. Egyszer néztem csak hátra. Láttam, hogy Veres a házak mellett megy. Mikor délután hallottam, hogy a Veres meghalt, jelentkeztem a főszolgabírószágon, ahol tartóztattak.

Ezzel véget ért a vádlott vallomása és megkezdődött a tanúk kihallgatása.

Első tanúnak Horváth Katót hívták fel a bíróság. A leány az eseményeket úgy adja elő, mint a vádlott, addig a pontig, amíg Veres István kíséretében a házukig ment és bement a akábsba. Amikor bent volt a szobában, zuhanást hallott kívülről.

— Az apám kiment az uccára, megnézni, mi történt. Én utána mentem. Amikor kijöttünk, láttuk, hogy a Boldi-

zsár vagdossa a bicskát Veres feé. Apám odament hozzájuk és szétválasztotta őket. Apám bevezette a vérző Verest a mi házukba. Onnan hazavitték, ahol délután két órakor meghalt a Pista.

A második tanu a leány apja, Horváth Elek volt, aki a leányával teljesen egybehangzóan mondja el az esemény lefolyását.

Ezután Jeremias Risztó dr. és Bartha Antal dr. törvényszéki orvosok terjesztették elő az orvosi szakvéleményt az elhalt sérüléseiről.

Ezzel a bizonyítási eljárás véget ért. Vasziljevics Ljuba dr. államügyész terjesztette elő ezután a vádbeszédet. A vádat módosítja és nem előre megfontolt szándékkal elkövetett, hanem szándékos emberölés büntetével vádolja Tóth Boldizsárt. Kéri a bíróságot, hogy ebben mondják ki bűnösnek.

Kellert Benő dr. védő kifejté, hogy itt önvédelem esete forog fenn és kéri a vádlott felmentését. Amennyiben a bíróság nem mondaná ki az önvédelmet, kéri, hogy halált okozó súlyos testi sérülésben mondják ki a vádlottat bűnösnek. Felsorolja az enyhítő körülményeket.

A bíróság rövid tanácskozás után meghozta az ítéletet, mely szerint a vádlottat halált okozó súlyos testi sérülésben mondotta ki bűnösnek és az enyhítő körülmények figyelembevételével egy évi és hat havi börtönre és ötezer dinár pénzbüntetésre ítélte. A vizsgálati fogságból két hónapot beszámították a büntetésbe.

Az ügyész a minősítés miatt, a vádlott pedig a bűnösség kimondása miatt felebbezett.

Ki a gyilkos?

Emberöléssel vádolnak hét év után egy szerbneuzinai földművest

Becskerekről jelentik: A becskerei törvényszék hétfőn tárgyalta Stankov Jóca szerbneuzinai földműves bűnügyét, akit az ügyészség azzal vádol, hogy 1918 novemberében, a forradalom kitörésének napján meggyilkolta Bajin Arkadije nevű hetvenkét éves gazdát.

Szerbneuzinban, akár csak másutt, a mikor a forradalom kitört, nagyarányú fosztogatások történtek. A fosztogatók, miután kirabolták a község összes zsidó kereskedőt, behatoltak Milivojevics Milica földbirtokos házába, ahol valamennyien lerészegedtek. Ugyanezen a napon este nyolc órakor az uccán halva találták Bajin Arkadije hatvankét éves földművest. A hatóságok Bajin halála ügyében nem indítottak nyomozást és a gyilkosság már ugyiszólván feledésbe merült, amikor hét év után Nikolics Mita és felesége feljelentésére a csendőrség letartóztatta Stankov Jóca ötvenkét éves szerbneuzeni földművest az alatt a gyanu alatt, hogy a gyilkosságot ő követte el. E vád szerint Stankov az uccán összeveszett Bajinnal, aki ittasan kést ráerőlt rá és hazulról hozott ásóval agyonverte az öregembert. Az ügyészség Stankovval együtt feleségét is vád alá helyezte mint bűnrészt, mert a feljelentők szerint az ásót ő adta át az utának.

A tárgyaláson Stankov elmondotta, hogy Bajinnal valóban összeveszett, de kijelentette, hogy a gyilkosságot nem ő követte el. A feljelentőkön kívül a vádlott ellen vallott egy másik tanu, aki azt vallotta, hogy Milivojevicsnél Stankov azt mondotta, hogy agyonütött egy embert. A többi tanuk nem erősítették meg a vádat és azt vallották, hogy olyan sötét volt, hogy a gyilkos személyét nem lehetett fölismerni.

A bíróság a tanúkihallgatások után a tárgyalást elnapolta és elrendelte a meggyilkolt Bajin exhumálását. A bíróság az új tárgyalást a helyszínen, Szerbneuzinban fogja megtartani.

Pusztító viharok

A perzsa öbölben hétezer embert pusztított el a ciklon

Newyorkból jelentik: A déli és keleti államokban óriási vihar dühöngött, amely több száz mérföldnyi területen mindent elpusztított. A vihar házakat döntött össze. A házak igen sok embert maguk alá temettek. A romok alul *huszonegy embert* holtan huztak ki. A szél tizenhét kikötött hidropánt ragadott el, amelyeket összezúzott. A kár többmillió dollár.

Még rettenetesebb volt annak a ciklonnak a pusztítása, amely néhány nap előtt a perzsa öböl táján pusztított s amelynek borzalmasságáról csak most érkeznek részletek. Londoni jelentések szerint a ciklon pusztítása minden eddigit felülmúl. A viharban *hétezer ember vesztette életét*. A tengeren lévő hajókat a szél a parthoz vágta s a sziklákon kétszáznál több gyöngyhalász-bárka összezúzódott, a bentülők életüket veszítették.

Vuics Jócó

a novisadi Srpska Maticának ajándékozta felbecsülhetetlen értékű könyvtárát és képgyűjteményét

Sentáról jelentik: Vuics Jócó sentai földbirtokos, volt képviselő, felbecsülhetetlen értékű könyvtárát, amely az ország legnagyobb magánkönyvtára, azonkívül művészi képtárát és ritkaságokat tartalmazó muzeumát a novisadi Srpska Maticának ajándékozta az egyesület centennáriuma alkalmából. Vuics Jócó évtizedeken keresztül áldozatot nem kimélve gyűjtötte össze vagyont érő könyvtárát, amelynek elhelyezésére külön pavillont kellett építenie. Őt tágas szobában volt elhelyezve könyvtára, három hatalmas szobában a legkiválóbb festők művei lógtak, míg másik két szobában történelmi nevezetességű eredeti okmányok és egyéb muzeális darabok voltak felhalmozva.

Vuics Jócó eredetileg a novisadi gimnáziumnak ajándékozta gyűjteményét. A gimnáziumban azonban nem volt alkalmas helyisége és így történt, hogy a Matica jutott hozzá, amely elhatározta, hogy a könyvtár és muzeum elhelyezésére külön palotát építtet. Hétfőn délelőtt dr. Vrkoč Gyuró, a Matica elnökének vezetése alatt nagyobb küldöttség jelent meg Vuics Jócó sentai lakásán. A küldöttség megköszönte Vuicsnak az értékes ajándékot és az elszállításra vonatkozóan folytatott tanácskozásokat. Délben negyven terítéses banketten ünnepelték Vuics Jócót.

Zuhan a francia frank

Franciaország Amerika segítségét várja

A francia frank két év előtti tragédiája megismétlődik. A frank árzuhanását akkor Amerika közbelépése megállította. Európa kontrenimőrjei tönkrementek a francia valután.

A frank árfolyamát sikerült felülmúzni, azonban most ismét veszedelem fenyegeti s Páris kétségbeesve látja, hogy a valuta óráról-óra esik. A francia börzéken valuta-pánik tört ki. Mindenki szabadulni akar a franktól s külföldi fizetési eszközöket keres. A dollár kurzusa 25 frankra szökött fel s hétfőn délből már Zürichben 20.95-el zárult a frank árfolyama, vagyis egy frank alig valamivel több, mint 2 dinár. A newyorki és az amerikai tőzsdéken még az európai tőzsdék árfolyamán is alul jegyzik a frankot.

A frank mostani áresése nem hőrzemanőver, a contremín, amely egy-

szer már súlyosan ráfizetett a frankra, most távol áll az eseményektől. Caillaux hivatalba lépése idején 27-en állt Zürichben a francia frank, mai mélypontján 20.95-el zárult a jegyzés, tehát a frank árfolyamá-

nak egy harmadát elvesztette. A franciákat kétségbeesésükben sem hagyja el a reménység, hogy Amerika újra közbelép s megmenti a francia frankot attól, hogy a rosztalutak sorsára jusson.

Kettészakadt a magyar legitimista-tábor

A „svargelb“ monarchisták igazolják a „piros-kehér-zöld“ legitimistákat — Az ellenzéki legitimisták vezérét, gróf Andrassy Gyulát nem hívták meg a jászberényi zászlóbon-tásra — Apponyi nem vallja magát ellenzékinek

Budapestről jelentik: Gróf Apponyi Albert vasárnap jászberényi választókerületében beszámoló-gyűlést tartott, amelynek legnagyobb szenációja, hogy

itt robbantak ki azok az ellen-tétek, amelyek érzelmi és taktikailag már eddig is két csoportra bontották a legitimis-tákat.

A magyar legitimisták között két irányzat küzd egymással: az egyik a legitimizmust nemzeti kérdésnek és nemzeti érdeknek tekinti, a másik a Habsburg-restaurációban főleg a katolikus szupremáciának koronás biztosítékát keresi. Az ugynevezett „piros-kehér-zöld“ legitimisták vezére gróf Andrassy Gyula, a katolikus gondolat, a „svargelb“ legitimizmus zászlótartói a Zichy-grófok, János és Aladár, akiknek politikai elgondolása közel áll az ötvenes évek ó-konzervatív lojalitásához.

Az Andrassy-csoport a jelenlegi kormány megbuktatásával akar célt elérni, míg az ugynevezett »svargelb« legitimisták abból indulnak ki, hogy a Bethlen-kormány tulajdonképpen legiti-mista

és csak a külpolitikai helyzet miatt nem mer színt vallani: ezért a Zichy-csoport jóindulatúan semleges a kormánnyal szemben.

Apponyi Albert grófot mindkét csoport magáénak vallja, de rendkívül érdekes körülmény, hogy a jászberényi népgyűlést már a kormányzattal szemben »jóindulatúan semleges“ Nemzeti Összetartás Köre rendezte meg, amely most már nyilván megtette az első lé-

pést Andrassy-nak, a mai kormányzat kérlelhetetlen ellenségének teljes izolálására és nem hívta meg Apponyi beszámolójára.

Apponyi nagy beszédében kitért csaknem minden aktuális problémára. A magyar kormány pénzügyi politikáját, illetve annak eredményét — azt, hogy a tervbevevett százmillió aranykorona deficit helyett hatvanmillió aranykorona fölösleg mutatkozik az államháztartásban — világraszóló szenációnak nevezte, de megállapította, hogy ezt a sikert nagyon nehéz — sikernek nevezni. A kormányzat — mondotta — kópíja a Tisza Kálmán-rezsimnek, csakugyan elérték bizonyos konszolidációt és stabilitást, de nem mindig kifogástalan eszközökkel. Kijelentette, hogy mivel nem tud jobb kormányt állítani a jelenlegi helyére, ezért

nem törekszik a kormányzat megbuktatására és nem tartozik az ugynevezett fakciózus ellen-zékiek közé.

Támadta Apponyi a választójogi törvényt és kijelentette, hogy mandátumának automatikusan öt évvel való meghosszabbítását nem fogadja el, hanem amikor a nemzetgyűlés átalakul országgyűléssé, le fog mondani mandátumáról. A szabadkirályválasztás eszméjével szemben azt hangoztatta, hogy ez nem lehet más, mint pretoriánus uralom és akik megvalósításán dolgoznak, azok

Magyarországot egy kalandorkirálysággal akarják megajándékozni.

Apponyi ezután szokott érveit mondotta el a Habsburg-restauráció érdekében.

Olasz sajtótámadás a jugoszláv aviatika ellen

A Fiat repülőgépek európai reklámútja

Néhány héttel ezelőtt a torinói Fiat-gyár, amely eddig csak jövevű automobillal révén volt ismeretes, új típusu repülőgépeket készített, amelyek megismertetésére az új gépekből összeállított repülő-escadrillet közép-európai propagandaköruttra küldte.

Ilyen módon került az olasz escadrille Jugoszláviába is, ahol engedélyt kért és kapott, hogy a beogradi polgári repülő-téren, — amely csak névleg beogradi, de valóságban Pancsevón van, — le is szállhasson.

A Fiat-escadrille minden további bejelentés nélkül valamelyik nap a beograd-pansevói »polgári« repülőtérré érkezett. A repülőter parancsnoksága erre nyomban telefonon értesítette a novisadi katonai aerodrom parancsnokságát, amely magával a parancsnokkal Jugovics Jován alezredessel az élén három repülőgépből álló csapatot küldött az olasz vendégek fogadására és üdvözlésére.

Jugovics alezredes félórával az olasz repülők megérkezése után már Pancsevón volt és a jugoszláv katonai pilóták és a jugoszláv Aeroklub nevében lelkes szavakkal üdvözölte az olasz pilótákat, tiszteletükre fényes diszebedet adtak, a melyen nemcsak a vendéglátó pilóták, de az Aeroklub egész vezetősége és Pancsevó katonai és polgári társadalmának előkelőségei is résztvettek.

Aznap délután az olasz escadrille a Pancsevón eltöltött kellemes órák után folytatta útját Szófia felé.

Annál nagyobb volt a meglepetésük, amikor megérkezett az *Illustratione Italiana* nevű milánói ujság és abban a Pancsevón járt Carlassara Nina ujságíró brutálisan nekítámad a jugoszláv repülőknek.

A cikk a jugoszláv aviatikusok körében kínos feltűnést és érthető megütö-zést keltett. Az egyik pilóta így nyilatkozott:

— Carlassara Nina cikke tudatos fordítás és az általuk hajszolt reklám helyett — az ellenkező hatást érte el. Valószínűség, hogy nem fogadtuk őket. Jugovics alezredes már melegen üdvözölte vendégeit, akik elragadtatással bucsuztak el tőlünk és sokszor emlegették, hogy milyen kellemesen érezték magukat nálunk. A három jugoszláv repülő-gép a beogradi körzetig: az Avala hegyig kísérte az olasz escadrillet és ott bucsuzott el tőlük.

— A legbántóbb az a lekicsinylés, a mellyel a mi repülőképessegeinkről beszélt, amikor azt állítja, hogy mi az Avalán tul nem merünk repülni, mert gépeink tovább nem is tudnak eljutni. Ugyiszólván nincs nap, amikor néhány gépeink Szkopljébe, Dubrovnikba, Splitbe, Mosztarba, Zagrebba, Ljublianába vagy Szarajevóba ne repülne, a mi gé-

pink, a Breguet szisztemájú 450 lovas repülőgépek a legjobbak, amelyeket ezidőszert a világon gyártanak. Ezek óránként 230 kilométer sebességgel repülnek, míg a 600 lóerős Fiatok 190—200 kilométernél nagyobb gyorsaságot, — a repülőgép konstrukciója miatt, — el nem érhetnek. A mi repülőgépeinkkel Radovics százados és Rupcsics főhadnagy nyolc órai rekordidőn belül Párisból Noviszadra repültek, anélkül, hogy utközben valahol is leszálltak volna.

Wells plagizált?

Egy kanadai ironő kártérítési pöre a nagy angol író ellen

Londonból jelentik: H. G. Wells, a híres író, olyan kellemetlen meglepetés érte, amilyenre igazán nem számíthatott. A kanadai Torontóból ugyanis azt jelenti a Daily Express, hogy egy Florenco Deeks nevű ottani ironő plagizálásért polgári pert indított ellene.

Nemrég jelent meg ugyanis Wells *Outline of History* (A történelem körvonalai) című hatalmas műve, a mely megkoronázása a nagy író iró-dalmi működésének és Miss Deeks ennek a műnek a révén akarja megtépezni a babérjait. Azt állítja ugyanis, hogy Wells ebben a művében felhasználta az ő „The Web“ (szöveg) című, eddig még meg nem jelent munkáját, anélkül, hogy tőle engedélyt kért volna. Miss Deeks nem kevesebb, mint százezer font sterling kártérítést kér Wellstől s vele együtt Wellsnek a kiadóját is beperelte.

A Daily Express szerkesztősége amint ezt a jelentést megkapta, azonnal elküldte egyik munkatársát Wells-hez, hogy fölvilágosítást kérjen tőle erről a szenációs dologról, ő azonban egykedvűen a következőt jelentette ki:

— Az egész dologról sejtlemem sincs és a plagizálásról szóló jelentést abszurdumnak tartom.

Minden valószínűség emellett szól, hogy a kanadai ironő vádjának nincsen semmi alapja és Miss Deeks így szeretne a tekintélyes számu fontok mellett hírnevet is szerezni.

Feljelentések

a suboticiai drogériák ellen

A drogériáknak tilos gyógyszerkiadni

A suboticiai városi tisztii főorvosi hivatal megkeresésére — mint a *Bács-megyei Napló* közölte — a novisadi közegészségügyi felügyelőség elrendelte a suboticiai drogériák működésének felülvizsgálását. A tisztii főorvosi hivatalhoz ugyanis feljelentés érkezett, hogy a suboticiai drogériák oly gyógyszerket is kiadnak, amelyeket csakis gyógyszerárak hozhatnak forgalomba, azonkívül recepteket is készítenek. Az egészségügyi felügyelőség részéről a gyógyszerész szövetség két tagja vizsgálta meg a suboticiai drogériákat és a vizsgálat eredményéről most tettek jelentést a közegészségügyi felügyelőségnek.

A betérjesztett jegyzőkönyv szerint megállapították, hogy az egyik suboticiai drogéria kodeint és morfiunt is árusított kisebb tételben, azonkívül recepteket készített és az orvosokos üvegekre Benkó zeni gyógyszerész cím-kéjét ragasztotta. Egy másik drogériáról kiderült, hogy azért hatósági engedély nélkül adott ki magánosoknak is nagyobb tételben. A bizottság a drogériákból nagymennyiségű gyógyszert kobozott el.

A közegészségügyi felügyelőség a drogériák ellen egészségügyi kihágás címén megindította az eljárást, azonkívül bünvádi eljárás is indult cégbitorlás miatt az ellen a drogéria ellen, amely idegen címkével ellátott üvegen adta ki a gyógyszert.

KÉPTELEN KRÓNIKA

● ● ●

MA TÖLTÖTTE BE hatvannegyedik életévét a telefon. Alig két emberöltő. Sok öregember talán még emlékszik arra az időre is, amikor galambpostával közvetítettek egymásnak üzeneteket és ma? a telefon is kezd kimenni a divatból, akár az öregemberek. Az első elektromos távbeszélőt Reis Fülöp friedrichsdorfi tanító készítette, aki 1861 október huszonhatodikán mutatta be találmányát a frankfurti fizikai társaságnak. A fizikusok nagyrésze azonban nem is akart tudomást venni a furcsa gépezetről, amelyet feltalálója *telefonnak* nevezett. Egyszerűen kinevették.

— *Nagy fantasztia maga tanító ur!* — mondta kacagva az akkori idők egyik híres fizikusa és Reis szégyenkezve utazott vissza szülőföldjére. Attól kezdve nem is volt szabad előtte beszélni találmányáról és őt is utólrta a zsenik sorsa: polgártársai, enyhe elnézéssel, úgy kezelték, mint egy csöndes bolondot. Halála után tökéletesítették a készüléket, de szegény tanító urnak már nem sok öröme tellett benne. Még a feltaláló dicsőségétől is megfosztották, mert időközben mások, önállóan újból feltalálták a telefont, többek közt Bell is, a kité ma is a telefon első feltalálójának tartanak. Alig hatvanégy éve ennek, de azóta már a telefon is kivénült, öregapó lett, akit messze elhagyott unokája: a rádió...

*

A **BABONÁS AMERIKA** nem akarja elfogadni a kétdolláros. A washingtoni kormány tehetetlenül áll ezzel a babonával szemben. Az emberek irtóznak a zöldhasú bankótól, mert az a balhiedelem tartja magát, hogy a kétdolláros szerencsétlenséget hoz a tulajdonosára. A bankok, üzletek, pénzváltók, nem tudnak szabadulni a kétdollárosról, mert a közönség vonakodik elfogadni és akadnak olyanok is, akik inkább összetépkik, semhogy maguknál tartásák. A kormány legutóbb olyképpen próbálta ráerőszoálni hivatalnokaira ezt a pecches bankjegyet, hogy a múlt hó elsején minden állami hivatalnoknak kétdollárosban fizette ki a gázsiját. Emiatt sok hivatalban majdnem lázadás tört ki, a tisztviselők nem akarták átvenni a fizetésüket, arra való hivatkozással, hogy *aból egyetlen centet sem tudnak kiadni*, mert a kétdollárosokat sehol sem fogadják el. Amerika tehát megoldotta annak a problémáját, hogy lehet takarékoságra bírni a tisztviselőket és olyan fizetést adni nekik, hogy azt a legkönnyelműbb ember se tudja elkölteni... A pénzügyminiszter számára azonban volna egy kitűnő megoldásom: azokat a gyűlölt kétdollárosokat küldje el a címere, mint makulaturát. Jó példával akarok előljárni. Én majd megmutatom, hogy kell elkölteni.

*

A **BEGYAR-BECSÜLET** ma már közmondásos közhely, de a bandita gavaléria, klasszikus patinája mellett is, még mindig imponáló és új. A legfrissebb romantikus rablóvezért Micaeli Félixnek hívják. Félixnek, akár a leszámítással foglalkozó bankigazgatókat. Csak hogy akivel ő egyszer leszámítol, az örökre ott marad a porondon. Félix ur Napoleon gyönyörű szülőföldjén, Korzikában fejt ki meglehetősen élénk tevékenységet a nép áldásai mellett. Mert Félix ur, mint elődei is, a jobbérzésű haramiák, nem bántja a szegényeket. Sőt. Támogatja őket. Kiházasít szegény proletárlányokat és kelengyét lop nekik a burzsujoktól. Ez csak eléggé meghevend. A kősbírónak megközelítően sincs akkora tekintélye, mint neki. A csendőség soha egy ujjal nem nyúlt volna hozzá. Mert Félix ur egyben nemzeti ereklje is, családi smukk, aki miatt *kapandvagyó idegenek uaznak Korzikába,*

egy adag életveszélyért és izgalomért. Direkt fellendítette az idegenforgalmat. Történt azonban, hogy a Fiumosbó kerületbe, amelynek területén a közbecsülésben álló bandita működik, új csendőrkapitányt neveztek ki. Ez az ember vagy nem érzett együtt a néppel, vagy pedig valami törtető stréber volt, mert a fejébe vette, hogy elfogja a híres rablóvezért. Cselhez folyamodott. Mivel tudta, hogy Félix már csupa lokálpatriotizmusból sem bántaná a szigetet látogató turistákat, a csendőreit turistáknak öltöztette és így próbálta megközelíteni a haramiát. Be is kerítették a gyantutlan Félixet, akinek csak az utolsó pillanatban sikerült megmenekülnie. Minden más rablóvezér ilyenkor szélsőséges eszközökhöz nyúlna. Kilengene. De Félix egy gentleman volt. Levelet írt tehát a legnagyobb marseillesi lap szerkesztőjéhez, amelyben figyelmezteti

a turistákat a veszélyre, ami a csendőrkapitány tisztességtelen eljárása miatt rájuk várhat. A ritka udvarias hangul levél így végződött:

»Végzetlenül kellemetlen volna rám nézve, ha hirnemevet kockára kéne tenni. Szeretem a hazámat és tudom mit jelent az idegenforgalom. A csendőség azonban hazafiatlanul jár el velem szemben, amikor ilyen alávaló eszközökhöz fordul.»

Egész Korzika felháborodott, amikor az esetről értesült. A szerencsétlen csendőrkapitányt sürgősen kirúgták az állásából. Valósággal számúzték. Lehet, hogy elkeseredésében most ő is felcsap haramiának. Helyébe pedig Félix urat szeretnék ültetni. Csak hogy ő nem lesz bolond felcsereélni a jól jövedelmező, szimpatikus rablopályát a közúndornak örvendő csendőrkapitányi hivatalba.

(t. 1.)

Letartóztatták és bilincsekbe verték egy tiszaparti község egész előljáróságát

Elraboltatták a termést a bérbeadott községi földekről

Szanádról jelentik: A novakanizsai főszoigabiróság utasítására a csendőség letartóztatta Crnabara község előljáróságát, amelynek tagjait bilincsekbe verve szállították el Kikindára.

A községi előljáróság letartóztatására súlyos szerződészeges szolgáltatott okot. Crnabara község negyven hold földjét a községi előljáróság, a képviselőtestület hozzájárulásával, három évre bérbe adta Drágics Veljko crnabarai gazdálkodónak. A földterület melyen fekszik és emiatt mindaddig az év legnagyobb részében víz alatt állott. Drágics két éven keresztül arra törekedett, hogy csatornázással a vizet lecsapolja és így a földet termékennyé tegye. Két évi fáradozása sikerrel is járt, mert a bérleti idő legutolsó évében, az idén, rendkívül jó kukoricatermés volt a földön. Néhány nappal ezelőtt a községi

előljáróság tudomást szerezve a jó termésről, elhatározta, hogy azt a község számára behordatja. A határozat értelmében kiboltatták a községben, hogy munkások kerestetnek, akik a községi földekről feleslegbe letörlik a kukoricát és a község csürjeibe szállítják. A kukorica törés meg is kezdődött a bérbeadott földön és mire Drágics Veljko bérleti tudomást szerzett a törtétekről, már a kukorica borszállítása is megkezdődött.

Drágics nyomban jelentést tett a csendőségen és csak fegyveres beavatkozással tudták a csendőrök megakadályozni a kukorica jogtalan elhordását. A csendőrök az esetről jelentést tettek a novakanizsai főszoigabiróságnak, amelynek intézkedésére a községi bírót, a kősbíró és az eskűdeket letartóztatták és vasravezet beszállították a kikindai ügyészség fogházába.

Kivégezték a rablógyilkos zagrebi közlegényt

Főbelőtték Szladovics Edét — A delikvens a vesztőhelyen hálát adott az istennek, hogy egészségesen néz szembe a halállal — Nem akarta megengedni, hogy a szemét bekössék

Zagrebból jelentik: A rablógyilkossáért halálraítélt Szladovics Ede huszonhárom éves közkatona hétón reggel végezték ki Zagrebben. A kivégzés helyét és idejét a katonai hatóságok titokban tartották, mintamehett elég sokan értesültek róla. és így mégis nagy közönség gyűlt össze a katonai lövőteren, ahol az ítéletet végrehajtották.

Az utolsó órák

Szladovics megkegyelmezése érdekében vasárnap még egy utolsó kísérlet történt. Popp Ivó dr. evangélikus lelkész telefonált a beograd udvarnagyi hivatalba és kérte, hogy sürgősen intézzék el a távirati kegyelmi kérvényt, azonban ekkor már bizonyosnak látszott, hogy a rablógyilkos nem fog kegyelmet kapni.

Hétón reggel öt órakor bejött Szladovics cellájába Pavics Mita kapitány, a helyőrségi fogház parancsnoka. Solin Milán katonai lelkész és néhány újságíró. A cellában még három fogoly volt Szladovicson kívül. Az újságírók megkérdezték a halálraítéltől, *hogyan aludt? Szladovics elmondta, hogy korán lefeküdt és reggel három órakor ébredt fel.* Ekkor fél liter bort kért, amit meg is kapott.

Solin lelkész beszédet intézett a delikvenshez és kérte, hogy legyen továbbra is erős és bátor, mint eddig volt.

— *Bátor leszek az utolsó pillanatig,*

— *válaszolta Szladovics. — Beismerem a bűnömöt és be fogom ismerni az utolsó percben is, de hangsúlyozni akarom, hogy a bűnre rossz nevelésem, szegénységem és Harudt kapzsisága vitt rá.*

Erre a borosüveghez nyúlt és egyszerre leitta a bentlevő bort, majd fel-sóhajtott:

— *Szerencsés legyen az utam!*

Ezután sorra kezelt nyújtott fogolytársainak, szerencsét kívánt nekik és bocsánatot kért tőlük, ha esetleg megbántotta volna őket. Egyik foglyot átölelte és megcsókolta, mire az sirni kezdett.

Pavics kapitány szólt ezután Szladovicshoz:

— *Elismerem, hogy egész fogsága alatt derekasan viselkedett. Legyen ilyen az utolsó uton is.*

A delikvens erre a kapitánytól is bocsánatot kért, majd előrásokosan tisztelgett és megegyezően bucsuzóul szerencsét kívánt a többi foglyoknak, azután kilépett a cellából.

Még egészen sötét volt, amikor a második emeleti fogdából az udvarra kísérték, ahol már várt rá a kísérő szakasz katoná. A hadosztálybíróság épülete előtt nagyobb tömeg verődött össze, hogy a halálraítéltet láthassák. Itt egy katonai egészségügyi kocsi várt Szladovicsra, amelyen a vesztőhelyre vitték. A kocsi a pap és két feltüzött szuronyu katoná ült az elítélt mellé. Fél hatkor indult el a menet a fogházból. A

kocsi előtt és mögött két-két lovasrendőr haladt, oldalát pedig négy-négy katoná, akik a kíváncsiakat távoltartották. A kocsiában Szladovics nyugodtan beszélgetett a lelkésszel. Azt mondta, hogy nyugodtan hal meg, mert hisz abban, hogy a *tulvilágon jobb sorsa lesz, mint amilyenben ebben az életben része volt.* Fáj neki, hogy nem volt senkije, aki jobb nevelést adott volna neki, mert akkor nem züllött volna le a rablógyilkossáig. Kilenc éves volt, amikor apja meghalt és nemsokára anyját is elvesztette, úgy, hogy teljesen egyedül maradt, minden támasz és nevelő nélkül. Senkije sem volt, — sem rokona, sem barátja, — akit szeretett, vagy aki őt szeretne volna. Öt évig járt iskolába, de mikor onnan kikerült, sem írni, sem olvasni nem tudott. A fogságban tanult meg írni cirill, latin és gót betűkkel is.

A vesztőhelyen

Öt perccel hat óra előtt érkezett meg az elítélt a Maximir-park mellett levő katonai lövőterre. Itt erős katonai kördon vette körül a vesztőhelyet és a kíváncsiak egybegyűltek nagy tömeget távoltartották.

Amikor a kocsi megállt, Szladovics nyugodt léptekkel indult a kivégzés színhelyére. Négy négyzetméteres, egy méter mély frissen ásott gödör előtt állt meg, két katoná kíséretében és *szesz vigyázz állásban fordult a hadbíróság megjelent tagjai felé. A pap jobbra, a foglár-örmeister pedig balra álltak meg tőle. Egy hadnagy-hadbíró lépett előre eléje és felolvasta az ítéletet, ami tíz percig tartott.*

Az első percekben a delikvens feszesen figyelt a tisztre, később azonban a körülállókát nézte nagy érdeklődéssel. Egyszerre úgy látszott, hogy szédülés fogja el, mire Solin katonai lelkész feléje kapott, de Szladovics elhárította és erőt véve magán, ismét szilárdan állt, majd a ruháját kezdte tisztogatni. Egyszerre intett az egyik közelbenálló újságírónak, hogy *mi van a kegyelmi kérvényeivel, aki ugyancsak némajátékkal adta az elítéltnak tudtára, hogy már nem lehet kegyelmet remélni. Az ítélethirdetés után felszólítás nélkül leterdelt, keresztbe tette a kezét és fejt mélyen meghajtva imádkozni kezdett, miközben a lelkész megáldotta. Ezután felállt és hársány hangon mondta:*

— *Istennek hála, egészséges vagyok. Adj Istenem könnyű halált!*

E szavak után beugrott a gödörbe és minden figyelműztetés nélkül a bédólt kivégzési oszlophoz lépve, engedte, hogy kezelt és lábait odakössék, miközben a következőket mondta:

— *Ezt megérdemeltém, beismerem az utolsó pillanatban is. Tekintetes uraim, bocsássonak meg nekem és bocsásson meg a jó Isten is. Nem ismertem a katonai és polgári törvényeket. Most már nem kívánok, csak könnyű halált.*

A kivégzés

A foglár-örmeister ezután a zsebkezdőjét kérte, hogy szemét beköthesse, azonban Szladovics kijelentette, hogy *erre nincs szükség, mert bátran néz szembe a halállal. Csak hosszas rábeszélésre adta át a zsebkezdőt.*

Amikor a szemét bekötötték, a lelkész és a foglár ellétek mellőle. A következő pillanatban öt katoná töltött fegyverekkel eléje állt, a vezénylő tiszt intésére eldördültek a lövések és az oszlophoz kötött delikvens teste összeomlott.

Debellak dr. katonai orvos nyomban megállapította a bekövetkezett halált. Három golyó a szíven ment keresztül, kettő pedig a koponyán.

A holttestet ezután leemelték az oszlopról, néhány kapa földet dobtak rá és deszkákat helyeztek föléje. Deután öt órakor a katonai bizottság hullaszállító kocsival megjelent a vesztőhelyen, a holttestet exhumálták és a Mirogoj-temetőbe szállították, ahol teljes csendben sirba tették.

Rendőrkytyával keresik az elrabolt kerületi főnököt

A nyomok az albán határra vezetnek

Beogradból jelentik: Az ochridi kerületi csendőrség a legnagyobb eréllyel nyomoz az elrabolt kerületi főnök és lelkész ügyében. A nyomozásban egy rendőrkytya is részt vesz, amely a csendőroket az albán határ mellett fekvő Barovac községbe vezette. A hatóságok megerősítve látják azt a gyanújukat, hogy *Blasvics* Milán kerületi főnököt és *Milosevics* Bozsó lelkészt a rablók át-hurcolták Albániába. Az a föltevés ellenben, hogy politikai merényletről van szó, megdőlt. A legvalószínűbb az,

hogy a rablók azért hurcolták magukkal *Blasvicsot* és *Milosevicsot*, hogy váltságdíjat zsaroljanak ki hozzátartozóiktól, vagy az államtól.

A beogradi albán követ, *Stavro* megjelent a külügyminisztériumban és közölte, hogy a tiranai kormánnyal már érintkezésbe lépett ebben az ügyben, de ott azt válaszolták, hogy semmit sem tudnak az esetről.

Az albán hatóságok mindenesetre erélyes nyomozást indítanak a rablók felkutatására.

Az eleven postacsomag

A berlini rendőrség postán küldött el egy hétéves gyereket a beogradi rendőrségnek — A kis *Hickmann Walter* hétfőn este szerencsésen megérkezett — Keresik az apját

Beogradból jelentik: A prágai gyorsvonat, amely hétfőn este futott be a beogradi pályaudvarra, különös postai küldeményt hozott a beogradi rendőrségnek. A vonat podgyázkocsijában ugyanis, amikor felnyitották, egy meg-gémberedett gyereket találtak, akiről rövid vizsgálat után kiderült, hogy *szabályszerűen feladott pos acsomag* és a beogradi rendőrségnek van címeze.

A gyerek hátra erősített cédula német és szerb nyelven feltüntette a szokatlan postai küldemény vezeték- és keresztnévét. Ebből kiderült, hogy az eleven postacsomagot *Hickmann Walter* nek hívják, hét esztendő, berlini szü-

letésű és az apját keresi Beogradban. A hétesztendő gyereket, a *berlini rendőrség továbbított ezen az egészen rendkívüli módon a beogradi rendőrségnek*, a feladói helyen ellátták három napra való élelemmel, úgyhogy az uton nem szenvedett éhséget, csak — mint mondotta — nagyon fázott.

A beogradi rendőrség megállapította, hogy a gyerek apja *Hickmann Albert* berlini bankár, aki megszökött a német fővárosból és állítólag a Balkánra vette útját.

Értesítették a német követséget, hogy gondoskodják valamiféle formában a kis német alattvalóról.

A Népszövetség dönt a görög-bolgár konfliktus ügyében

Hétfőn ült össze a döntőbíróóság — Mindkét ország aláveti magát a Népszövetség döntésének

Párisból jelentik: A párisi bolgár követ kijelentette, hogy ha bármilyen felelősséget állapítanak meg Bulgária terhére, akkor *Bulgária kész ennek következményeit elviselni*. Ha azonban a Népszövetség megállapítja, hogy Görögország támadott, akkor *Bulgária jóvátehető követel Görögországtól*.

A görög követ vasárnap megjelent *Briand* külügyminiszternél, mint a népszövetségi tanács elnökénél és bejelentette, hogy *Görögország aláveti magát a Népszövetség döntésének*. Ezek után biztosra veszik, hogy a Népszövetség tanácsa, amely hétfőn délután öt órakor a külügyminisztérium óráteremben ült össze, olyan határozatokat fog hozni, amelyek *gyorsan véget vetnek a bolgár-görög konfliktusnak*.

Görög vizsgálat a felelősség kérdésében

Athénből jelentik: A macedóniai görög csapatok parancsnoksága jelenti, hogy a bolgár szabadcsapatok parasztházakban vannak elrejtőzve és franktűroket módjára onnan lövöldöznek a görögökre. A bolgár csapatok betörték *Prepacani* görög községbe, azonban a görög csapatok szétszórták őket. A görög csapatok parancsot kaptak a visszavonulásra arra az esetre, ha a bolgárok kihívják a megszállt görög területeket.

A *Demir Capia* mellett történt első összecsapás felelősségének megállapítása ügyében magasrangú görög tisztekből álló bizottságot küldtek ki, amely megállapította, hogy a támadást a bolgárok kezdték október 19-ikén 1 óra 40 perckor. A bolgárok lelőtek egy görög határőrt és magukkal cipelték bolgár területre, az őt sapkáját és fegyverét

azonban később görög területen megtalálták. A bolgárok vasárnap öt méter mélységben és 50 méter szélességben görög területet szálltak meg — ezzel a furcsa megállapítással fejeződik be a görög jelentés.

Bulgária bizik a Népszövetségben

Szófiából jelentik: A petrici állásoktól délre a görögök összeütköztek a 8. számú bolgár őrséggel. *Mari Kostinovo* és *Petrovo* községeket, valamint *Petricset* is a görög csapatok újra bombázták. *Petric* környékén a görögök *lövészárkokat ástak és azokat dróthálóval veszik körül*. Az esős idő beálltával a mintegy tízezer bolgár menekült helyzete kétségbeesítővé vált.

Briand távirata egyébként a legjobb benyomást teszi Bulgáriában. A sajtó egyhangulag megállapítja, hogy *Bulgária bizalma a Népszövetségben megszállardult* és ez az oka, hogy a bolgárok nem fejtetik ki ellenállást a görög csapatokkal szemben.

A görögök csak védelmi intézkedéseket tettek

Athénből jelentik: A görög kormány a Népszövetséghez intézett táviratában megállapítja, hogy a görög csapatok a bolgár területek megszállásával csak *határvédelmi intézkedéseket tesznek*. Hangsúlyozza a görög kormány távirata, hogy a bolgár csapatok egyes görög pontokat megszállva tartanak és mihelyt ezeket kihívják, a görögök is kivonulnak Bulgária területéről. Görögország védelmi intézkedését nem lehet úgy felfogni — mondja a távirat — mintha Bulgáriával meg akarná szakítani a diplomáciai viszonyt.

HIREK

A hegedü

A karaván elment, a hegedü ottmaradt. Tanácstalanul álltak körül a bensülöttek. Mégis, mi a csoda lehet?

— Hogy micsoda? — mondta fölényesen *Tani-Tani*, a maori-főnök. — Hát nem látjátok? *Kulacs!* *Vizael* töltik meg a fehérek, a hátukra akasztják, úgy viszik. Azért üres belül. Ezennel lefoglalom magamnak.

Hát nem valami alkalmas *kulacs* volt. Oldalt volt rajta két nyílás, nem felül, azon kellett betölteni a kecsketejet és mindig vízszintesen kellett tartani, különben kiesurgott ugyanazon a két nyíláson.

Tani-Tani meg is unta egy idő múlva, kétségek is merültek fel lelkében, vajjon jól ítélte-e meg a furcsa tárgy rendeltetését. De restelte bevallani a törzs előtt. Titokban odaadta inkább szolgálójának, *Roda-Rodának*, aki elmés ember hírében állott. Ez kavicsokat tartott benne, amiket összelopkodott — de neki is hamar meggyült a baja vele — nem tudta előszedegetni belőle, mikor szüksége volt rájuk. *Takarékperselynek* megfelelt volna, de nem merete összetörni a főnök ajándékát.

Később dicsnek akasztották ki, a törzsház gerendájára. Ebben a művészen sokáig jó szolgálatokat tett, a szomszéd törzsek tótemet láttak benne és tisztelték. Eleinte a törzs nemzeti politikájának hívei nemzeti politikájának hívei és agitátorai próbálták kihasználni azt a szugesztív erőt, amit jelentett: nemzedékeken át hozzászoktatták az ifjúságot, hogy a Maori Nemzeti Korona jelképét lássák benne, amivel harcra és összetartásra lehet buzdítani. A »maori kulacs«, »*Tani-Tani kulacs*« körül valóságos legendák, valóságos mondavilág keletkezett, mely származását visszafolta képzeletben egészen az ősidőig, ismeretlen erők művének igyekezett beállítani a »kulacs«-ot. Egyes költők szerint az égből hullott alá, tüzes meteor formájában, mások tudni vélték, hogy a Földből nőtt ki s egy pásztorlegény találta meg.

A maori-renaisszansz évtizedeiben, a művészetek fellendülésének korában új szempontok keletkeztek, halványan tapogatózva. Iparművészek, képfaragók, akik ebben az időben mesterségük szabályainak és törvényeinek tökéletes megismerésig jutottak, kezdték rebesgetni, amit később nyíltan is kimutattak, kétséget kizáró módon, hogy a »kulacs« nem lehet maori-eredetű — vonalaiban, stílusában határozottan idegen formaelemek vannak, nem hasonlítható a maori kultúra és művészet egyetlen termékéhez sem. A hegedü e kor vége felé ki is került a Törzsház Szentélyéből, ahol eddig őrizték a főpapok s egyelőre a főnök palotájába került.

Innen jutott a száz évig tartó nagy háború s a maori-királyság bukása után a muzeumba. Bizony, a muzeumba, mert beköszöntött a Megismerés nagy százada, a maori-enciklopedisták kora, mely a fogalmak elemzésének hatalmas művét befejezve, kigyújtotta a mindent lebíró emberi akarat és Megismerés fátyláját: a Tudományt. E nagy században, mely a természettudományok, a technika szédítő fejlődésével, bőrből készült nadrágjaival, valódi csoniból készült fülönfüggőivel, önműködő akasztófaival, emberlábra berendezett hordszékeivel, távolbakiabáló tölcseivel és faragott csatabárdjaival legyőzte a természetet s bevilágított annak titkaiba, érzeteibe felszabadító hatását a politikában is: beköszöntött a liberalizmus s a szabad kutatás nagyszerű epokája.

Ebben a korban jött rá *Elem-Elem*, a nagy tudós, hogy a »kulacs«, a hegedü, tulajdonképpen egy hangszer. Szkeptikusok azt vitatták ugyan, hogy nem

magától jött rá, hanem valami felhá-ber árulta el a titkot, a papájának — ez már nem volt lényeges: a Felfedezés megtörtént s az új Hangszert ki kellett próbálni.

Maga *Elem-Elem* szólaltatta meg. Óriási közönség előtt két kavicssal dönggette a hegedü hátát s a »Nye-kapi-ka muiga« nemzeti indulót verte ki rajta.

Mérsékelt sikerrel. A zenészek kijelentették, hogy a kecskébőrrel borított dob sokkal szebb hangot ad, mint ez.

S a hegedü kiment a divatból.

Karinthy Frigyes

*
— *Ródiacs Rafael* beogradi érsek *Kikindán*. *Kikindáról* jelentik: *Ródiacs Rafael* beogradi érsek *Kovács István* pápai prelátus, *Engel Ferenc* pápai kamarás, *Páter Jusztin* érseki titkár, *Vitás Ivan* senji prépost és *Gecán August* beogradi plébános kíséretében szombaton *Kikindára* utazott, ahol vasárnap délelőtt egyházi ünnepség keretében protobátiussá installálta *Brenner Frigyes* kikindai főesperest. A templomi ünnepségek után *Ródiacs érsek* fogadta a város, a különböző felekezetek és testületek küldöttségeit. Délben százteritkes bankett volt, amelyen *Ródiacs Rafael*, *Tabakovics Nikola* polgármester és *Kovács István* pápai prelátus mondtak beszédet. Az érsek vasárnap este utazott el kíséretével *Kikindáról*.

— *Visszahelyezték* dr. *Kosziacs* egyetem tanárt *Szuboticára*. A szubotical jogi fakultásra hétfőn érkezett le a közoktatásügyi minisztérium leirata, amely közli, hogy dr. *Kosziacs Mirkó* ljubljana egyetemi tanárt, akit a múlt évben a minisztérium *Szuboticáról* ljubljana helyezett át, visszahelyezte *Szuboticára*. *Kosziacs* professor néhány nap múlva már elfoglalja katedráját.

— *Sztrilics Béla* beszámolója *Adán*. Vasárnap tartotta meg *Adán* a szentaj járás képviselője, dr. *Sztrilics Béla* beszámolóját. A beszámolót nagy közönség hallgatta végig. *Sztrilics* beszédében a politikai helyzeten kívül az aktuális vajdasági problémákkal is foglalkozott. A beszámolón jelen volt dr. *Radonics Jován* képviselő is, aki többek kérdésére nyilatkozott a *nemzetiségek földigényéről* is. *Radonics* többek közt ezt mondotta:

— Most, hogy a kormány helyzete megszárdult, sor kerülhet a nemzetiségek földigényének kielégítésére is. Minden erővel azon leszünk, hogy az arra rászorult s érdemei állampolgárok földhöz jussanak. A törvény nem tesz különbséget szerb és nem szerb anyanyelvű igénylő között s a törvény rendelkezéseinek a gyakorlatban is meg kell valósulnia.

— *Hivatalvizsgálat* a szombori munkásbiztosító pénztárban. Szomborból jelentik: *Kovács Vitomir* a zagrebi országos munkásbiztosító hivatal főosztályos vezetője Szomborba érkezett, hogy az ottani munkásbiztosítónál hivatalvizsgálatot tartson.

— *Tanügyi kinevezések és áthelyezések a Vajdaságban*. A közoktatásügyi minisztérium *Csehovics Emma* szubotical leánygimnáziumi tornatanárnőt *Noviszadra*, *Csekmarev Ludmila* szubotical kereskedelmi iskolai segédtanárnőt *Vrsacra*, *Dimics Milorad* szrbobrani gimnáziumi segédtanárt *Szuboticára*, *Svantner András* sztaribecseji polgári iskolai tanárt *Szuboticára* helyezte át és *Karuzó Leót* a szubotical kereskedelmi iskolához ideiglenes segédtanári, *Azsmán Józsefet* a szubotical kereskedelmi iskolához tanári minőségben kinevezte.

— *Tűzvész Szkopljében*. *Szkopljéből* jelentik: Vasárnap éjjel kigyulladt *Janics Trajko* cipőüzlete és *Amicin Danica* butorraktára, amelyek két szomszédos házban voltak elhelyezve. A két ház az üzletekkel együtt teljesen leégett. A kár több mint nyolcszáz ezer dinár. A tűz oka ismeretlen.

— **A külföldön élő jugoszláv állampolgárok nyugdíja.** Hétfőn érkezett le a szubotica pénzügyigazgatóság a pénzügyminiszter rendelete, amely újból engedélyezi a külföldön tartózkodó jugoszláv állampolgárok nyugdíjleltételének a folyósítását. A minisztérium, mint ismeretes, néhány hónappal ezelőtt megszüntette a külföldön tartózkodó nyugdíjasok nyugdíjainak a kifizetését, mert különböző szabálytalanságokra jött rá. Minthogy a vizsgálat most befejeződött, a pénzügyminisztérium 126.918, szám alatti rendeletével újból elrendelte ezeknek a nyugdíjaknak a kifizetését.

— **Igazságügyi kinevezések.** Beogradból jelentik: Az igazságügyi minisztérium *Ivanosevics* Niko törvényszéki jegyzőt Cetinjéből Szubotica helyezett át és *Tomic* Vladimir beogradi jogászt a szubotica kerületi kir. törvényszékhez jegyzővé nevezte ki.

— **Temetés.** A szubotica társadalom nagy részvétel mellett folyt le hétfőn délután három órakor *Löwy Mór* né temetése, amelyen igen nagyszámú közönség jelent meg. *Gerson József* dr. főrabbi megható gyászbeszédben méltatta az elhunyt urió érdemeit, majd *Basser József* főkantort gyászéneke után elindult a gyászmenet a temető felé, ahol *Löwy Mór* né a családi sorban örök nyugalomra helyezték.

— **Megválasztották az új chilei elnököt.** Santiago de Chileből jelentik: *Emilano Diugereat* a köztársaság elnökévé választották.

— **Rejtélyes kocsiszerencsétlenség.** Novisadról jelentik: A pasicevói országon hétfő délután egy felborult kocsi találták, amely alól *Letic* Aricskó novisadai földbirtokos fiának a holttestét húzták ki. A csendőrségi nyomozás folyamán az a gyanú merült fel, hogy nem szerencsétlenségről, hanem büntényről van szó. A novisadai vizsgálóbíró kedden reggel kiszállt a helyszínre.

— **Austen Chamberlain — a glasgowi egyetem rektora.** Londonból jelentik: A glasgowi egyetem rektorválasztásánál három jelölt állott egymással szemben: a konzervatívok *Austen Chamberlain*-t, a liberálisok *Chesterton*-t, a szociáldemokraták *Sidney Webbs*-et jelölték. Az egyes pártok a legnagyobb hadikészültséggel vonultak föl, ami úgy értendő, hogy bőségesen ellátták magukat záptojással, rohadt gyümölcsevel, liszttel és megavasodott heringgel. A harc tere a konzervatívok maradtak győztesek: a választás Chamberlainnek juttatta a rektori méltóságot.

— **Heltai Jenő a francia közoktatásiügyi miniszternél.** Párisból jelentik: Heltai Jenőt, aki jelenleg Párisban tartózkodik, vasárnap délelőtt külön kihallgatáson fogadta Deibos francia kulturális miniszter. Heltai Jenő közel egy óra hosszat tartózkodott a kulturális miniszternél, akivel többek között a francia és magyar irodalmi körök intenzívebb kulturális együttműködésének lehetőségeiről tárgyalt. A tárgyalások folyamán Deibos kulturális miniszter elismeréssel adózott a magyar irodalom több, előkelő helyet elfoglaló munkásságáról és kijelentette, hogy mindkét nemzet irodalmi életére nagyon kedvező hatással lenne a francia és magyar irodalmi körök egymáshoz való közeledése.

— **Az angol király Párisba utazik.** Londonból jelentik: A Daily Chronicle értesülése szerint az angol király és a királyné jövő év tavaszán ellátogat Párisba, ahol nyolc napig fognak tartózkodni. *Doumergue* elnök a nyár folyamán viszonzozza Londonban az angol királyi pár látogatását.

— **A novisadi újságíró szekció az újságírók kiutasítása ellen.** Novisadról jelentik: A novisadi újságíró-szekció hétfőn délután *Klein* Mita elnöklésével ülést tartott, amelyen foglalkozott dr. *Detre* János kiutasításával a következő határozatot hozta: Az újságíró-szekció a közigazgatási hatóságok eljárását a menedékjog és a szabadságjogok, valamint a sajtó súlyos sérelmének tartja és sürgős felterjesztést intéz az újságíró-központhoz, amelynek felhívja a figyelmét e sérelmeire és felszólítja, hogy tiltakozzék minden illetékes helyen ilyen esetek megtörténte és ehhez hasonló esetek megismétlődése ellen.

— **Egy fiatal novisadi mérnök hirtelen halála.** Novisadról jelentik: Vasárnap reggel *Bröder* Károly huszonegy éves vegyészmérnököt, aki sógoránál lakott, halva találták Magyar-ucca 11. számú lakásán. A fiatal mérnök szombaton este nyolc órakor tért haza, szivdobogásról panaszkodott és azonnal ágyba feküdt. Vasárnap reggel hörögést hallottak a szobájából, mire berohantak hozzá, de a szerencsétlen ember akkor már haldoklott. *Malencics* Rodoljub rendőrkapitány és dr. *Kluka* György tisztiorvos megjelentek a helyszínen és megindították a vizsgálatot. A család előadásából kiderült, hogy *Bröder* Károly gyermekkorától szivbajban szenvedett.

— **Tolvaj postatisztviselő.** Novisadról jelentik: Még májusban történt, hogy *Prodanovic* Pavle, a novisadi postaigazgatóság levéltárosa feljelentést tett a rendőrségen, hogy ismeretlen tettes feltölte irásztala fiókját és onnan ötvenöt darab husz dináros, egy darab tíz dináros, egy darab öt dináros okmánybélyegeket, negyvenegy dinár készpénzt és öt dollárt lopott. A rendőrség akkor nem tudta felderíteni, hogy ki a betörés tettese, míg most *Malencics* Rodoljub rendőrkapitány a tolvajt *Csamilovic* Velibor szerbiai születésű postai napidíjas személyében kinyomozta. *Csamilovic*-ot, aki az okmánybélyegeket a napokban kínálta eladásra több novisadi dohánytözsdeben, a rendőrség letartóztatta és átadta az ügyészségnek.

— **Wrangel családja Brüsszelbe költözik.** Novisadról jelentik: *Wrangel* Nikolajevics Péter báró tábornok — mint már jelentettük — elhatározta, hogy felosztja *Sremski-Karlovcin* levő udvartartását. Ez most meg is történt és *Wrangel* báró felesége, valamint négy gyermeke hétfőn Brüsszelbe utaztak, ahol *Wrangel* anyósa, *Ivanenkó* palotát vásárolt és ahol a tábornok gyermekeit iskoláztatni fogják. *Wrangel* édesanyja *Karlovcin* maradt, mert nem volt hajlandó megválni attól a helytől, ahol három évvel ezelőtt meghalt férje van eltemetve.

— **Női antialkoholista egyesület alakult Szarajevóban.** Szarajevóból jelentik: *Silyak* Jovánka szarajevói urleány kezdeményezésére néhány nappal ezelőtt női antialkoholista egyesület alakult Szarajevóban. Az S. H. S. királyság területén ez az első női antialkoholista egyesület. Az egyesület csak a nők között fog antialkoholista propagandát kifejteni. *Silyak* Jovánka vasárnap Beogradban tartózkodott, ahol a beogradi nők egyesületével tárgyalt hasonló egyesület megalakítása céljából. A tárgyalások, hír szerint eredményre vezettek és ha ily gyors tempóban halad a szervezkedés, akkor a szuboticai nők jelszava is nemsokára az lesz, hogy: »le az alkohollal!«

— **Szabadlábrahelyezett zsebtolvaj.** Novisadról jelentik: *Mészáros* József sztaribecsei zsebtolvaj szeptember 13-án Sztaribecsen *Szerda* Bélának zsebéből 5000 dinár készpénzt lopott el. *Szreblijin* Iván vizsgálóbíró a novisadai ügyészséghez bejelentette *Mészáros* előtt kihirdette az előzetes letartóztatást, de a törvényszék vádpancsa szombaton szabadlábra és rendőri felügyelet alá helyezte.

— **A horvát dalárdák szövetségének millenáris ünnepe.** Zagreből jelentik: A horvát dalárdák millenáris ünnepsége alkalmával hétfőn reggel nyolc órakor a kongresszus rendkívüli közgyűlést tartott a Kolo dalegyesület helyiségében, tizenegy órakor pedig ünnepi ülés volt a horvát Szábor épületében. Tizenkét órakor a dalárdák testületileg felvonultak a *Visoke*-utcába, ahol leleplezték a *Zajc* Jován horvát zeneszerző szülőházán elhelyezett emléktáblát, amely alkalommal több dalegyesület *Zajc* dalait énekelte. Két órakor nagy bankett volt az *Esplanade*-szállóban. Délután négy órakor a dalárdák a *Miroslav*-temetőbe vonultak, ahol koszorúkat helyeztek el a nevesebb horvát zeneszerzők és költők sírjára. A vidéki dalegyesületek az esti vonattal elutaztak Zagrebból.

— **Összedől építőállvány.** Budapestről jelentik: Halálos szerencsétlenség történt Budapesten a Király-ucca 69. számú háznál, amelyet napok óta renoválnak. A kétemeletes palota renoválása végett kőmivesállványt emeltek, amelyen *Lang Géza*, *Bontó Imre* és *Berger József* kőmivesek tartózkodtak. Hétfőn délelőtt a kőmivesállvány nagy robajjal összedől és a három munkás a mélységbe zuhant. *Berger* nyomban meghalt, míg a másik kettő belső sérüléseket szenvedett. Esetben maradásukhoz kevés a remény.

— **Ellopott kocsi és lovak.** Novisadról jelentik: *Belics* Mita staribecsei földbirtokos október 24-én kocsijával megállott *Sokolov* Milán sztaribecsei kereskedése előtt, ahova betért és a kocsit a lovakkal gondozás nélkül hagyta. *Vrugics* Dobrivoj bánat-arrangjelováci napszámos a gazdátján kocsiába ült és *Bácska-Gradište* irányában elhajtott. *Lovas* csendőrök üldözőbe vették, az országuton elfogták és bekísérték a novisadi ügyészség fogházába.

— **Vasúti lopás.** Novisadról jelentik: Szombaton éjjel a Szubotica-novisadai személyvonaton ismeretlen tettesek kifosztották *Kriszt* Károly verbászi kereskedőt. *Kriszt* Láng Gyula novisadai kereskedővel utazott, miközben elaludt. Láng néhány percre kiment a fülkéből és ezalatt történt a lopás. Amikor Láng visszatért, gyanús volt neki, hogy két utas, akik eddig velük utaztak, nincs már a fülkében. Felkeltette *Kriszt*-et és közölte vele gyanúját, ami alaposnak bizonyult. Ezer dinárt, két pár arany fülbevalót és egyéb értéktárgyakat loptak el *Kriszt*-től. A meglapott kereskedő felkutatatta a vonatot, de a két ismeretlen utasnak nyoma veszett.

— **«Letopis Matice Srpske» szerb irodalmi folyóirat októberi száma most jelent meg gazdag irodalmi tartalommal.** A folyóiratba dr. *Ivics* Aleksza, *Vrhovac* Radomir, *Gyukics* Trifun, *Prodanovic* Jása, *Szeleszkovics* M. T., dr. *Tomanovic* Lázár, dr. *Dozsics* Gavriló, *Popovics* Pavle, *Banasevics* N., *Gyorgyevics* Tihomir és *Sztajics* Vása irtak értékes cikkeket.

— **Lédererné védőt keres.** Budapestről jelentik: Ismeretes, hogy az itélőtáblán november 26-ára tüzték ki *Léderer* Gusztávné bünpörében a főlebbviteli főtárgyalást. *Lédererné* az első bíróság előtt dr. *Lévai* Tibor védte, akinek a saját bűnügye okoz most gondot. Tekintettel arra, hogy *Lévai* Tibor ügyvéd és kormánytanácsos ügye november végére nem fejeződik be, úgy határozott, hogy lemond *Léderer* Gusztávné védelméről. Így a halálra ítélt főhadnagynénak most nincs védője.

— **Templomszentelések a Tisza mentén.** Sentáról jelentik: *Létics* kindai görögkeleti püspök vasárnap Gyálán felszentelte az új Szent Szádomot. Hétfőn a csóka templomot szentelte fel a püspök, míg kedden *Crnabara* és *Keresztur* templomának a felszentelésére kerül sor.

— **Megszűnik az olasz ellenzék külön parlamentje.** Rómából jelentik: *Amendola*, a parlamenti ellenzék vezetője, november elején érkezett vissza Rómába és hazaérkezése után az aventinói ellenzék, amely külön parlamentet csinál, hogy passzivitásával tüntessen a fasiszta kormányzat és *Mussolini* ellen, nyomban tanácskozássra áll össze, hogy további magatartása felől döntsön. Miután a szocialisták egyik frakciója már föladta a passzivitást, valószínű, hogy az egész ellenzék erre az elhatározásra fog jutni és fölbomlik az aventinói koalíció.

— **Az állami iskolák tanulói feljeggyel utazhatnak.** A közlekedési miniszter rendeletet bocsátott ki, amely szerint az összes állami iskolák tanulói évenként kétszer feláru menetjeggyel utazhatnak az államvasút összes vonalain. A feláru jegyváltásra jogosító igazolványt az iskolaigazgatók adják ki.

— **Kiütéses tifusz Oszijekon.** Oszijekről jelentik: A városi főorvosi hivatalhoz jelentés érkezett két kiütéses-tifusz megbetegedésről. A közegészségügyi hivatalok minden szükséges lépést megtettek, hogy a megbetegedések továbbterjedését meggátolják.

— **A nagykövetség tanácsa a német leszerelésről tárgyal.** Párisból jelentik: A nagykövetség értekezlete kedden fogja megvizsgálni a leszerelésről szóló német jegyzéket.

Gedő Lipót Szubotican, *Gedő* Lipót, az ismert kitűnő festőművész Szubotica-ra érkezett, hogy készülő jugoszláv albumába — vállalta: az »Internacionales Portrait Archiv« megbízásából — néhány közszereplő egyéniség arcképét a város politikai és gazdasági életéből megrajolja. Ez a vállalat az, amely ugyancsak *Gedő* rajzaival Középeurópa néhány államában már ilyen díszmunkákat kiadott. A jugoszláv kiadás már annyira előrehaladt, hogy mintegy száz portré már el is készült.

— **A szuboticai zsidó Patronázs Egyesület kéri választmányi tagjait.** f. é. október 29-én csütörtök délután 4 órakor a »Gyermekotthon« helyiségében (*Zrinjski* trg. 23.) tartandó választmányi ülésen megjelentek.

— **Halálozás.** Szomborból jelentik: *Schlösser* József ötvenkilenc éves szombori kereskedő hétfőn elhunyt.

— **Az Első Jugoszláv Szülészeti Egyesület** fölhívja tagjait, hogy jelentkezzenek törzskönyvezés végett a *Zrinjski*-trgen lévő *Maczkó*-trafikban.

Kraljevbregei pezsgő a vezető márka

— **Tűz Apatinban.** Apatinból jelentik, hogy ott vasárnap reggel kigyulladt és teljesen leégett *Krómer* József gazdálkodó háza. A vizsgálat megindult.

Dr. Klein Endre a giesseni nőgyógyászati klinika v. assistense visszaérkezett és rendelését újból megkezdte. *Sencanski* (*Zentai*) put 12. Telefon 236.

Női- és gyermekfehérneműt a legjutányosabb áron a »Dama« fehérneműszalon készíti *Tolstojeva* (Ódor-u.) 21.

ASPIRIN 0.5

Fejfájásnál és fogfájásnál
a legkitűnőbb szolgálatot

Bayer

Aspirin
tablettái teljesítik.

Figyeljünk a lók-fehérpiros csomagolásra!

LEGUJABB

A görög-bolgár ellenségeskedéseket hatvan órán belül be kell szüntetni

A népszövetségi tanács döntése

Párisból jelentik: A népszövetségi tanács Briand francia külügyminiszter elnöklésével hétfőn este hat óra körül ült össze a görög-bolgár-konfliktus ügyében. A tanács Briand megnyitóját után titkos ülést rendelt el, majd Chamberlain angol külügyminiszter, mint az ügy előadója, terjesztette elő jelentését.

Chamberlain indítványa alapján a tanács kimondta, hogy

1. mialatt a tárgyalások folynak egyik fél sem folytathat hadműveleteket,

2. köteles mindkét fél huszonnégy órán belül elrendelni csapatai visszavonását a határok mögé,

3. az ellenségeskedések hatvan órán belül be kell szüntetendők.

A tanács felkérte az angol, francia és olasz kormányokat, küldjenek ki egy-egy tisztet a görög-bolgár határra annak ellenőrzésére, hogy a két fél betartja-e ezeket az utasításokat.

Briand ezután kérdést intézett a görög és bolgár megbízottakhoz, van-e ellenvetésük az intézkedésekkel szemben? A bolgár megbízott határozottan kijelentette, hogy nincs, míg a görög delegátus azt válaszolta, hogy előbb érintkezésbe akar lépni kormányával.

A tanács ezután kimondta, hogy a kitűzött határidőket az ülés végéig számították. A tárgyalás folytatását a népszövetségi tanács kedd délutánra halasztotta.

Vanczák János megkezdte féléves fogházbüntetését

Budapestről jelentik: Vanczák János szociáldemokrata nemzetgyűlési képviselő bevonult a markó-uccai ügyészség fogházába, hogy hathónapos fogházbüntetését kitöltésé megkezdje. Vanczákot, mint a Népszava

felelős szerkesztőjét ítélték el a fokozatos felelősség alapján egy tréfás versért, amelyet az emigrációban élő Farkas Antal írt arról, hogy a munkások mindennap kacsát ebédelnek és libát vacsoráznak.

A görög és bolgár kormányok megegyeztek

Kölcsönösen visszavonják csapataikat

Athénből jelentik: A görög és bolgár kormányok a román követ közvetítésével közvetlen tárgyalásokba bocsátkoztak egymással. A tárgyalások eredményre vezettek. Megállapodtak abban, hogy előbb a bolgár

kormány vonja vissza csapatait görög területéről, azután a görög kormány hasonlóképpen elrendeli csapatai visszavonását.

A megegyezésről táviratilag értesítették a népszövetségi tanácsot.

Lemondtak a német nacionalista miniszterek

A kormány a helyén marad

Berlinből jelentik: A német kormány Luther kancellár elé terjesztette a három nacionalista miniszter lemondását.

A német kormány elhatározta,

hogy fontos külpolitikai okokból a helyén marad, mert — a nacionalista miniszterek nélkül is — vállalni akarja a felelősséget a locarnói egyezményért.

KÖZGAZDASÁG

Az új közlekedési tarifa

Előnyök és hibák

Az új vasuti díjszabás alaposan rászolgált a gazdasági körök birálatára. Újszerűsége és a meggyökerezett gazdasági és kereskedelmi szokások hirtelen megváltoztatása bizonyosan a támadások központjává teszik közlekedési tarifát, éppen ezért bizonyos ideig lehetetlen lesz megállapítani vajjon a díjszabás előnyös vagy hátrányos hatása van-e túlsúlyban.

El kell ismerni, hogy a vasuti árudíjszabás lényegesen egyszerűbb lett. A régi vasuti díjszabás olyan bonyolult volt, hogy abban a gazdasági körök sem ismerték ki magukat. Ha ki kellett számítani néhány száz kilométerre eső árudíjszabást, ahhoz egész számolási művészet kellett. Az új díjszabásnál minderre nincs szükség.

Különösen az exporttarifák tekintetében volt a múltban nagy tájékoztatlan-

ság. Refrakciók kieszközölése és rendkívüli kedvezmények engedélyezése, főleg az exportnál adminisztratív formásgokhoz volt kötve és bizonyos mértékig szinte elérhetetlen volt.

Sok jel arra vall, hogy az új közlekedési tarifa más átlomásokban érvénybenlévő és ott bevált díjszabás mintájára készült. Az új tarifa közlekedési reformokkal pótolja a kikötőkérdésnél elkövetett politikai hibákat. Különben csak nem volna kénytelen mindazokat a kedvezményeket nélkülözni, amelyeket a többi kikötők oly bőséges mértékben élveznek, noha nem rendelkeznek széleskörű kereskedelmi forgalom lebonyolításához szükséges és nélkülözhetetlen technikai berendezésekkel.

A cikkek osztályozásánál sok hiba történt. Többek közt az áruosztályozást nem mennyiségszerűen végezték, hanem betűrend szerint, ami megnehezíti az egyes nyersanyagok pontos díjszabásának megállapítását. Ha a vám-tarifával azonos beosztást követték vol-

na, aligha történhetne meg, hogy körmészőlők, zsebongyújtók, asztali csengők és sarkantyúk ugyanolyan elbírálásban részesülnek, mint a varrógépek, vagy a szövőfésűk.

Hasonlóképpen visszas állapot, hogy női- és férfi vasékszerek, grammofoonok és tudományos precíziós műszerek ugyanabban az osztályban szerepelnek, mint a szigetelő-drót, kötő- és himzőgépek. A varrógép fuvardíja drágább a gyermekjáték fuvardíjánál, noha a varrógép a szegény néposztály fontos jövedelmi forrása, míg a gyermekjáték nem a legnélkülözhetetlenebb szükséglet elegendő ki. Hasonlóképpen kifogásolható az osztályozás majdnem minden tétele.

A D. és C. osztályok díjszabásának emelése folytán egyes cikkek súlyosabb helyzetbe kerültek, mint voltak eddig. Így megdrágult a cement fuvardíja is.

A vasuti díjszabásnak további hibája, hogy tévesen vannak az állomások megjelölve, amelyekből kiindulva és a melyekig érvényesek a kedvezményes díjtételek.

Csak a tarifabizottság tud már ezeken a bajokon segíteni, azért kell azt sürgetően összehívni és legalább a súlyosabb hibákat kiküszöbölni.

Vagonok a bauxit számára. Novisadról jelentik: A közlekedésügyi minisztérium rendelkezésben értesítette a borsodalmi vasuti állomásait, hogy a borsodalmi vagon rendelkezésre és hogy a régi vasuti díjszabásban a borsodalmi számára biztosított fuvarkedvezmények továbbra is érvényben maradnak.

Országos vásár Bácspeetrovoszelon. Petrovoszelóról jelentik: Az országos őszi vásárt Petrovoszelon vasárnap, november 1-én tartják meg. A vásárra vérszentes községekből szabályszerű járattal mindenféle jószág felhajtható.

SPORT

A Bácska a bajnokság élén

Roglics vezet a góllövő-statisztikában

A vasárnapi bajnoki mérkőzések nagy változásokat hoztak és most már teljesen kialakultnak tekinthető a bajnokság állása. Az eddig vezető helyen állt SzMTC helyét átadta a Bácskának, a mely egyelőre csak jobb gólaránnyal előzte meg az ugyanannyi pontszámmal rendelkező Szuboticaí Sportot. Az Sz. M. T. C. a Szombori Sport újabb győzelme következtében a negyedik helyre került, de nincs kizárva, hogy még lejjebb szorul a bajnoki táblázaton, tekintettel arra, hogy az őszi fordulóban már csak egy mérkőzése van hátra a Bácskával, amelyből bajosan fog pontot szereznit. A Bácskának két mérkőzése van hátra és ha ezek közül az egyiket el is veszti, megmarad a vezetőhelyen. A második helynek a Szuboticaí Sporton kívül a Sand és a Szombori Sport az aspiránsai, az utóbbinak van azonban a legtöbb esélye, tekintettel arra, hogy hátralevő mérkőzései közül az egyiket még megnyerheti. Az őszi szezonból még mindössze két forduló — öt mérkőzés van hátra. A bajnokság jelenlegi állása a következő:

1. Bácska (6) 10 pont. 2. Szuboticaí Sport (8) 10 pont. 3. Szombori Sport (6) 9 pont. 4. SzMTC (7) 9 pont. 5. Verbászi SC (7) 8 pont. 6. ZsAK (8) 7 pont. 7. Sand (6) 6 pont. 8. Szombori Amateur (7) 2 pont. 9. Kulai AC (7) 1 pont.

A vasárnapi bajnoki mérkőzések után a góllövő statisztika a következőképp alakult: A vezető helyen Roglics (ZsAK) áll, aki eddig tíz gólt lőtt. Klenc gólt lőtt: Bácska (Szombori Sport). Hat gólt

lőttek: Marcikics (Bácska), Horváth (Sand), Varga (ZsAK), Jagica (Szuboticaí Sport), Szép (Verbász), Katruka (ZsAK). Öt gólt lőttek: Barna II (Sz. M. T. C.), Garamszeghy (Verbász), Berényi (Szuboticaí Sport). Négy gólt lőttek: Rudics (Bácska), Krausz (Sand), Listyevics (Amateur), Takács (Szuboticaí Sport), Háj (Amateur). Három gólt lőttek: Rucskai (SzMTC), Inotay (Szuboticaí Sport), Kovács (Bácska), Barna I (SzMTC), Schwarc (Szombori Sport), Kikics (Bácska), Spreizer I (Szombori Sport). Két gólt lőttek: Sulyok I (Szombori Sport), Damianovics (Sand), Sulyok II (Szombori Sport), Elzász (Verbász), Popovics (Szombori Sport), Futó (Kula), Besirovics (SzMTC), Rankov (Kula), Rengei (Szuboticaí Sport), Sárcevic (Bácska), Hauszlohner (Verbász), Svraka (SzMTC). Öngólosok: Matarics (Amateur), Vukovics (Amateur). A legtöbb gólt (25) a ZsAK lőtte, a legkevesebbet (6) a Kulai AC. A legtöbb gólt (34) a Kulai AC kapta, a legkevesebbet (6) a Bácska kapta.

A magyar birkózók győzelme Bécsben. Bécsből jelentik: A bécsi birkózó versenyen a magyar versenyzők 4:2 arányban győztek a bécsiek felett. A pontokat Magyar, Németh, Szalai és Szelky szerezték. Papp László és Matura verséget szenvedtek.

TŐZSDE

A dinár külföldi árfolyamai 1925. október 26.

Budapest deviza 1259—1263, valuta 1249—1263.

Prága deviza 60.5—60.55, valuta 59.85—60.35.

Berlin deviza 7.42—7.44 milliárd márk. deviza 7.38—7.43 milliárd márk.

Bécs deviza 1254—1258, valuta 1251—1258.

Zürich, okt. 26. Zárlat: Beograd 926, Páris 20.95, London 23.19, Newyork 519.50, Milánó 20.55, Amsterdam 209.4, Berlin 123.70, Bécs 0.0073.15, Szófia 3.80, Prága 15.39, Varsó 85.—, Budapest 0.0072.70, Bukarest 2.46.

Beograd, okt. 26. Zárlat: Páris 225, London 273.75, Newyork 56.45, Brüsszel 258, Milánó 223, Amsterdam 2278, Berlin 1343, Bécs 7.935, Szófia 41, Prága 167.15, Budapest 7.935, Bukarest 26.75, Genf 1088, Szoniki 74.

Zagreb, okt. 26. Zagreb: Páris 226.80—230.80, London 273.21—275.21, Newyork 56.138—56.738 dollár 55.50—57.10, Brüsszel 258—262, Trieszt 222.30—224.70, Amsterdam 22.65—22.85, Berlin 13.41—13.51, Bécs 7.9257—8.0067, Prága 165.95—168.95, Zürich 10.857—10.937.

Novisadai terménytőzsde, okt. 26. Buza: 1½ vagon bácskai 250 dinár, 10 vagon bácskai októberi 252.50 dinár, 3 vagon bácskai 77 kilós, 2 százalékos 250 dinár, 8 vagon bácskai 76/77 kilós, 2 százalékos 250 dinár, 2 vagon bánáti 76 kilós, 2 százalékos, Szentá paritás 250 dinár, 2 vagon szerémi, Novisad paritás, reláció Bécs 76 kilós, 3 százalékos 240 dinár. Zab: 1½ vagon bácskai 163 dinár, 1 vagon szerémi paritás Ruma 165 dinár. Tengeri: 1 vagon bácskai 175 dinár, 3 vagon bácskai 177.50 dinár, 2 vagon bánáti 147.50 dinár. Liszt: 2½ vagon bácskai Ogg 410 dinár. Irányzat: szilárd.

Csikágói gabonatőzsde, okt. 25. Buza prompt 153.50, decemberi 142.375, májusi 140.625, júliusi 124.375, tengeri prompt 80.25, decemberi 73.25, májusi 78.125, júliusi 79.125, zab decemberi 39.75, májusi 43.25, júliusi 43.625, rozs decemberi 80.375, májusi 86.

Newyorki gabonatőzsde, okt. 25. Buza őszi vörös 162, tengeri 95.25, liszt 725—775.

NYILTTÉR.

Értesítés.

„Nada“ kiházasító és „Dar“ születési segélyegyesület tagokat felvesznek. Harambašićeva ulica 25. Jogakadémia mellett.

Értesitem

üzletfeleimet valamint a közönséget, hogy műhelyemet f. évi november hó 1-től

saját házamba helyezem át.

Üzememet a kívánatnak megfelelően kibővitem. Éremverdét és zománcmunkák készítését bevezettem, így módon a legmesszebbmenő igényeknek készségesen tehetek eleget.

Megrendelések Deutsch I. optikus ur Aleksandrova ul. üzletében is eszközölhetők.

Havas B. vésnök
Subotica, Bleszák-telep

8931

DUNAV

BIZTOSÍTÓ R. T. ZAGREB

Vezérügynökség: SUBOTICA, VILSONOVA UL. 11
TELEFON 7-97.

Foglalkozik a biztosítás minden ágával:

élet-, hozomány-, nyugdíj-, árvaellátás, katonai szolgálat, tűz-, betöréses lopás, baleset-, szavatosság, autó-, jég-, transport-, üveg-, géptörés- és üzemszünetelés (chomage) esetére való, továbbá gyermekbiztosítással.

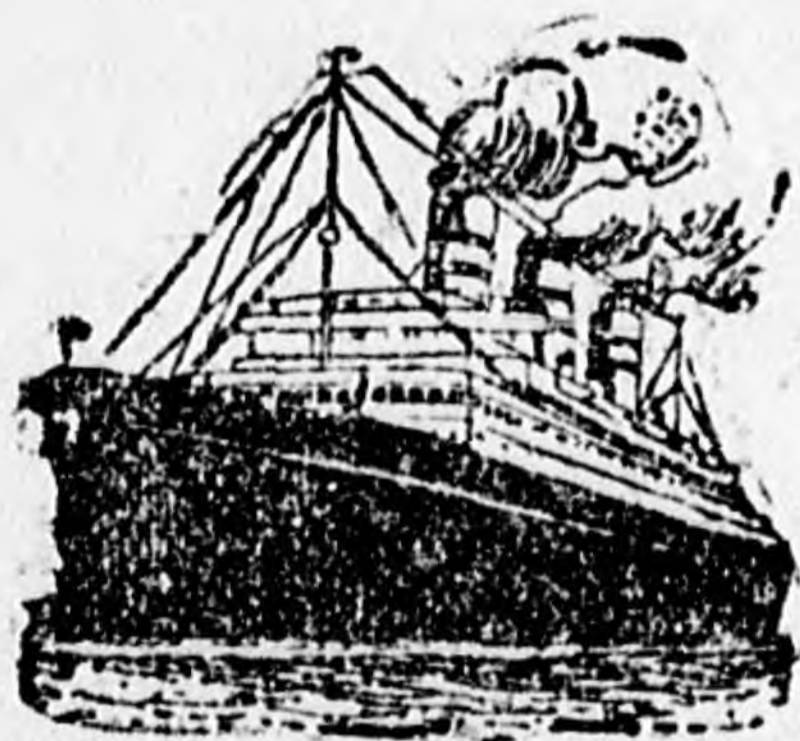
Élet-, hozomány-, nyugdíj- és katonai szolgálat esetére való biztosítás

heti befizetésekkel

Minden héten egy darab 10 dináros szelvény váltandó be. Minden 10 dinár ellenében 10.000 din. tőke biztosítottatik

A tőkegyűjtés legegyszerűbb és legkönnyebb módja. Legolcsóbb díjtételek a biztosítás minden ágazatában.

„VESNA“ HAJÓZÁSI RESZVENYTÁRSASÁG
S U Š A K

Rendszeres személy és áruforgalom

DEL-AMERIKÁBA ÉS KANADÁBA

Első szerb hajózási vállalat, melynek hajói hazai kikötőből indulnak. — Bővebb felvilágosítással szolgál:

ALDAN SZVETISZLAV váltó üzlete VELIKA-KIKINDA.

3030

„DAMA“ FEHÉRNEMUSZALÓN

Felhívjuk a hölgyek figyelmét a nálunk készült fehérneműkre.

Készítünk saját, vagy hozott anyagból: intézeti és menyasszonyi kelengyét, garnitúrákat stb. a legszebb és legizlésebb kézimunkával; azzur, tüazzur, filé-tírré és himzésekké

Toistojeva (Ódor) ul. 21. sz. alatt

ÁLMODOZÁS

Irta: Emile Henriot

Megszámlálhatatlan virágok közül írom ezt a levelet, Francine. Ott ülök a fényben uszó tenger partján. A terrasz alatt, ahol magára gondolok, végeláthatatlan hullámzással verdesi vize néhány gálya oldalát. Kissé távolabb víz és ég annyira összeolvad, hogy nem lehet őket egymástól megkülönböztetni és egyetlen vitorla nem suhan, egyetlen sirály szárnya nem lebben ebben a csodálatos mélységű színösszeolvadásban. Acélszerűnek látszik a víz és körülötte hatalmas hegyek félköre állt őrt rózsá- és ibolyaszínből. Néhol úgy csillan meg, mintha briliánsokkal volna beszórvva: ezek a házak. Az ég azur emáilja alatt a fák mozdulatlan fénytömbök és a levegő úgy vibrál, amint meleg időben szokott. Néha jóformán észrevehetően könnyű szél fut végig mindenben, de eltűnik, mielőtt az ember gondosan megérezhetné irányát. A szél belezuhan a tengerbe, mert tulságosan sulyos, illattherhet cipel és tulságosan sok parfümjének sulya a habok felé kényszeríti.

Mindez furcsán és fojtogatóan ül rá a szívre. Julius vágyai ezek, amelyekre az ember még nem készült föl és amelyek meglepetésszerűen rohannak meg. A gondolkodása mindenkinek gyenge ahhoz, hogy felfogja a csodát. Elmerülünk az illatok és izgalmak árájában. Még álmodozni sem lehet ebben az országban, Francine, mert szépsége valósággal kirelhetetlen, olyan, mint az onix, van benne valami nem emberi. Csak azok a filozófusok és művészek tudnák élvezni, akik az egyetlen okozati észszerűséget keresik mindenütt. Csak görögök élhetnének itt rossz érzés nélkül, mert mindenki másban a gyengéd gondolatok is hamarosan megfulladnak, a látvány szenzációja tulságos erővel fekszik rá mindenkiére. Ahhoz, hogy magára tudják gondolni, drága barátom, be kell hunynom a szemem ennek a ragyogó fényáradatnak közepette.

...Igen, így most már látlak, Francine. Látlak a kertedben, amely nincs messze az ezüstös Oisetől. Látlak, amint a fák között lassan sétálsz és rálépkedsz az árnyékokra, amelyek az uton hevernek. Látlak Francine és tudom, hogy a szívem ott maradt nálad. Érzem, hogy csak ez a csöndes és szelid szépségű vidék tudja igazán lekötöni az ember gondolatát, csak ezek az alázatos völgyek és meghajlítható dombok tudják hosszú időre magukhoz kapcsolni az igazi érzést. Itt találja meg a lélek az egyetemes-ségbe való beleolvadás harmóniáját és a vágyakozás sohasem válik erősebbé kertetekben, mint amilyen erős az érzés. Ez a te kerted varázsa, Francine.

Mi már ilyenek vagyunk. A tulságos szépség fojtogatóan fekszik rá torkunkra és ha nem eléggé kecses, tulajdonképpen nem is hat ránk. A természet erejének játéka tulajdonképpen hat ránk, de nem szól hozzánk. Megremülünk szépsége előtt és süketnémán korgó a felkünk is, mert nincs benne egyetlen szó, egyetlen hang, egyetlen mondat, amely valamilyen meghatározott célra irányulna.

De a legkisebb völgy is, amelyen te haladtál át, drága Francine, jelentőséget kap és mindörökké megőrzi könnyed lépésednek nyomát és terhes lesz parfümöd borongó illatától. Szerettem ezért és te is bizonyára szeretettel gondolsz rá.

A szerelem is olyan, Francine, mint az erdő. Csak annak tárja szépségét, aki nem keresi. Emlékezz vissza rá, hogy együtt mentünk sétálni a házatok mellett elterülő nagy erdőbe. Lehajtott ível mentél, az utat nézted a lábad alatt, amelyre széles dereku árnyak hullottak és amelyet néhány koránhulló levél tett tarkává. Sokáig haladtál és nem vetted észre, hogy milyen csodálatosan szép a tájék, ahol jársz.

Azután egyszerre felpillantottál. Megütötte a szemedet az erdő szépsége és megálltál, annyira megrohant a szépség. Elbájolt az erdő, elbájolt a dombok távolról idelátszó lágy hajléka és érezted, hogy azt mondja neked minden fa:

— Eddig is itt voltunk, embertestvérünk, de tisztetben tartottuk álmodozásodat.

Francine, nem szabad idegenként élni a világban. Csodálatos titkok tárulnak fel szemünk előtt napról napra és minden perc újabb fonalat ad kezünkbe az élet szépségei felé. Az ember bizonytalanul bár, de megérzi, hogy tulajdonképpen feladatok várnak rá és amikor virágok látját szagolja, vagy távoli földek szépségében gyönyörködik, — akkor nem neveltséges, hanem boldog.

De lehet, hogy neveltséges is, boldog is.

Mindszenti koszorokra előjegyzéseket a legolcsóbb árban már most elfogad

Balog Lina
virágüzlet
Bárany szálloda mellett.

Vi cete cijeniti ove fards Pastells.

• Cendre de roses •
• Rouge Mandarine •

Vi cijenite

“Mon Parfum”

BOURJOIS
Paris

EAU DE COLOGNE, CHYPRE, MIMOSA
FOUGERE, TRES VIEILLE
Dobije se u svakoj boljoj radnji!

CERTUS HIDEGENYVIPAR

Berlin-Hamburg-Drezda

Vajdasági vezérképviselője:

PRANDELL RUDOLF ÉS FIA

Veliki-Bečkerek, Aleksandrova (FG) ucca

Certus hideg enyvpor a jelenkor legjobb enyre, minden tekintetben felülmúlja a táblaenyvet.

Certus költőereje a legnagyobb és abszolút vízálló.

Certus nem szárad idő előtt, nagy felületeket csak ezzel lehet jól enyvezni.

Certus hideg vízben oldható, a fát sem kell enyvezéshez megjelteni. Fűtőanyagot takarít meg.

Certus minden kulturállamban kisorsítja a táblaenyvet, mert előnyeit a modern ipar felismerte.

Certus asztalos-, esztergályos-, bútórüzemekben, va-gongyárakban nélkülözhetetlen.

Certus az egyetlen enyv, melyet reptülőgépek, folyami és tengeri hajók építésénél használnak.

Certus mint erős és vízálló enyv a legjobb minden épület és bútorasztalos enyvezésénél is.

Certus használata a leggazdaságosabb, — 1 kg porból 3 kg enyvmassza! Fűtőanyag nem kell.

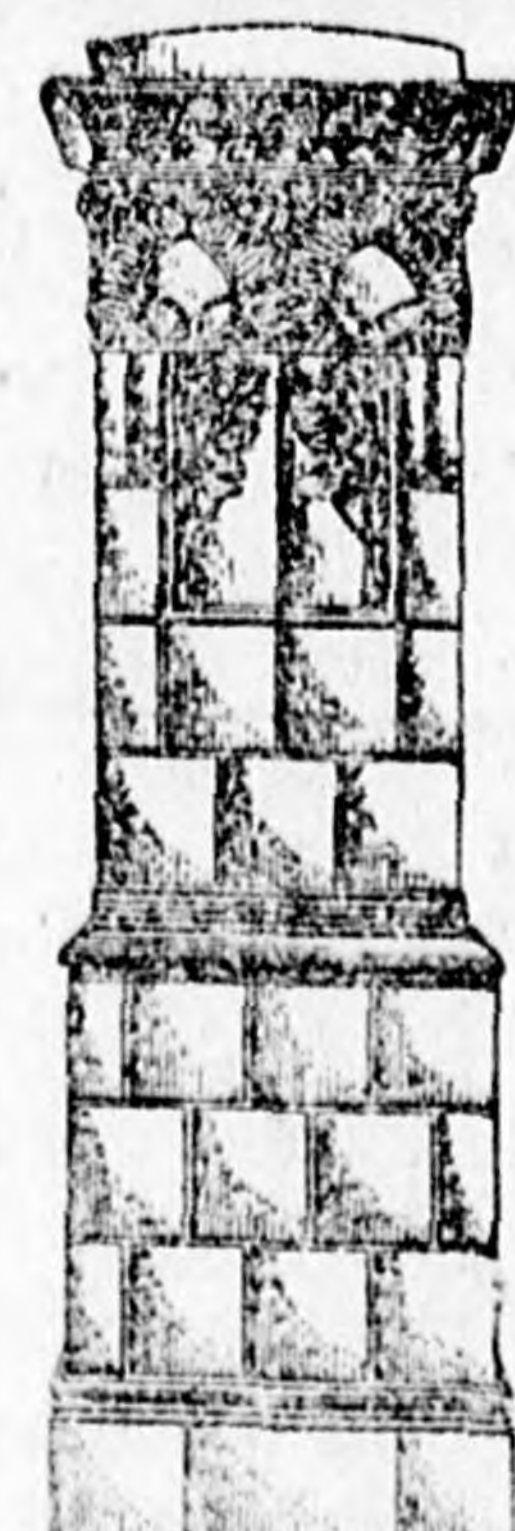
Saját érdekében próbálja meg és mindig CERTUS-t fog használni.

8530

WEISZ JENŐ

KEFEGYÁRA SUBOTICA TELEFON 188

Ajánlja kitünő minőségű versenyen kívüli kefe-, ecset-, seprő-, malomkefe- gyártmányait!

Költözködés miatt a mintaraktáron levő

CSERÉPKÁLYHÁK és TŰZHELYEK

árát lényegesen lezállítottam 1925. november 1-ig. Samottégla és samottliszt kapható

Szanitter Tivadar
Subotica, Pašićeva ulica

0047

Száraz belet

I. 60 dinár 100 mét.-kint

II. 50 dinár 100 mét.-kint

szállításra

Szózott vastag szalámi-belet

méterenkint 1 és 2 dinárért ajánl:

BÉLIPAR R.-T. Subotica

MEGJELENTEK A Minerva Naptárak

1926-ra

Vajdasági Magyar Naptár

Jézus Szent Szive Naptár

Gazdák Naptára

Petőfi Naptár

Kis Naptár

Minden naptárban kalendárium, római katolikus, protestáns és görögkeleti ünnepek, izraelita naptár, az ünnepek vörösbetűvel való feltüntetése, katolikus, protestáns és pravoszláv vasárnapiszóltások feltüntetése, a nap kelte és nyugta, a hold kelte és nyugta, a hold járása, megbízható időjósítás, verses százesztendősvévendőmondó, az 1926. év csillagászati és kortani jellemzése, az ünnepek dátuma, az állami ünnepek, iskolai szünetek, a nap és holdfogyatkozás, a bolygók és az uralkodó bolygó járásának magyarázata, a névnapok betűsoros jegyzéke, pontos vásári jegyzék. A naptárak színes, mélynyomású, művészi kemény fedőlappal vannak ellátva.

Naptáraink szétküldése csak viszonteladók részére már megkezdődött s a rendeléseket a beérkezés sorrendjében expedialjuk.

SIESSEN MEGRENDELÉST TENNI!

**MINERVA NYOMDA R. T.
SUBOTICA**

WEITZENFELD és TÁRSA

Alapítva: 1902. Subotica Telefon: 190 sz.

Táviratcim: Kenderipar. Iroda: Városi bérpalota. Telep: Sentaí put.

Mindenféle zsák, zsinagáru, tömlő és hevederek

**PONYVA UJ ES HASZNÁLT
PONYVAKÖLCSÖN**

Butorszövetek szőnyegek és az összes kárpitos cikkek gyári áron beszerezhetők.

Eladó gyümölcsfák

Barack, szilva, körte, dió, diszfák és cserjék, gömbakác tarka, fehér és fekete, juhar, szomorú eper, vadgesztenye, közönséges akác és eper

Pusztazobnaticai Faiskola
Bačka Topola Postafiók 17

FENYŐRUDAK és BÜKKHASÁB

tűzifa

minden hosszúságban és vastagságban legolcsóbban kaphatók

JACOB DEUTSCH, TIMISOARA
(Temesvár) II. Str. Dacilor 56.

A kiházasító egyesületek tagjai

10 százalékkal olcsóbban vásárolhatnak mint bárhol és ingyen esküvői fényképet kapnak

Ádám ékszerész, Subotica
Rudić ul. 6. Sugár fűszeres-ház 9033

FÁT GÉPPEL

olcsón
V Á G N A K
LEIPNIK TESTVÉREK
Subotica, Zrinjski trg 27.
(Szécsényi tér)

Briliáns áru

Saját készítményű aranyláncok, ékszerek, dísz tárgyak, órák és e szakmába vágó javítások

SZENDE

Aleksandrova ul. 11.

Mézédes kelebiai

MUST

és a legfinomabb ASZTALI BOR olcsón kaphatók

Nojsecsek Géza cégnél

TÉGLAGYÁR

modernül berendezve 2 körkemencével és egy táborikemencével a hozzátartozó 31 hold komplexummal nagyobb községben, vasut- és hajóállomással (a Duna és csatorna mellett). A tulajdonos részére azonnal beköltözhető lakással továbbá munkaslakásokkal és az összes gazdasági épületekkel szabad kézből kedvező feltételek és árak mellett

ELADÓ

Kedvező fizetési feltételek. — Megkereséseket **SCHMOLKA** hirdetőirodába Novisad Futoški put 2. küldendők.

HAL MINDENFÉLE HAL

ugymint süllő, ponty, harcsa vegyesen, fél kilótól nyolc kilóig és bármely nagy tételben kapható. A legkisebb tétel, amelyet szállítok száz kilogramm. Fizetési és egyéb feltételek megtudhatók

Gjoka Jocicsnál, Csentán (Bánát)

Elsőrendű

akácfa komlóoszlop

kapható

Szemző Bélánál Suboticán

Brozova ulica 2. — Telefon 269.

Olcsó és jó házi kenyér

Dia. 3-75

Orient-keks Karlsbadi kétszersült
Graham kenyér gyomor- és cukorbajosoknak

Mayer Alfréd

villanyerőre berendezett üzemében
Subotica, Kakas iskola mellett.

Keresek ügyes, kötőgéphez is értő

harisnyakötőleányt

aki önállóan is ért teljes a harisnyakötéshez

STEIN ADOLF SENTA

Löwy Bélával szemben

LEONHARDI TINTÁIT

TUSSAIT, RAGASZTÓIT, BÉLYEGZŐFESTÉKEIT STB. BEVÁLT EREDETI RECEPTEK SZERINT GYÁRTJA

PENKALA - TVORNICA

EDMUND MÖSTER I DRUG D. D. ZAGREB

Radio

Telefon: 6-23

-készülékek eredeti

„BROADCASTING”

és saját gyártmányu, gyári árakban a BROADCAST.

SHS és Balkán vezérképviselőnél:

KONRATH D. D. SUBOTICA

Sava Tokellje
ulica 79. szám.

Komplett készülékek

- Alkatrészek
- Akkumulátorok
- Anodbatteriak
- Dupla fejhallgatók
- Brown hangszórók
- Lámpák
- Mérnöki szaktanács
- és rajz önépítőknak
- Rádióbemutatók
- nappal és este
- Engedélyek gyors megszerzése.

KRAUSZ GÉZA SZÁLLÍTÓ

Subotica, Knradžićeva 10.
(Bárany-köz)

Elvállal
átkötőzködések
szállításokat saját
butorkocsijaiban
és stráfkocsijaiban
jutányos áron.

Telefon 199.

WANDMANN ISTVÁN

üveg- és porcelánkereskedésnek

fiókküzléte

Suboticán, Terezenija-ul. 2
(Kun Szabó pék házában
a csirkepiacon)

NOVEMBER HÓ

elején
MEGNYILIK.

9221

MINDENSZENTEKRE

GYÖNGYOSZORUK

gyönyörű szép francia áru legolcsóbb árakon kizárólag **Andrija Kramer** cégnél kaphatók. Nagyban! Kicsinyben!
(Sugár Béla üzletében)

Saját készítmény!

Allandó nagy raktár!

Legújabb divatu modern

cipőkben

Márkó Pressburger

vezet

Külön mértékosztály! Szakszerű orthopéd munkák!
Aleksandrova ulica 5
Bárany-szálloda mellett

3814

Szines nyomásu

falvédő papiros

Neumann-féle) legszebb kivitelben és a legkülönbözőbb mintákban

(Ia, IIa és aranyomásu szerb és magyar felirással vagy felirás nélkül is megrendelhető.

RONAI LÁSZLÓ SOMBOR

S. H. S. képviselőténél.

HARISNYA KÖTŐGÉP

6/20 és 6/22 több drb., használt, garantált üzemképes, elismertmárka olcsónkaphatók
MÜLLER i DRUG NOVISAD Futoški put 9.

9207

